

משנה - כתובות - רע"ב

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#) • [פרק יא](#) • [פרק יב](#) • [פרק יג](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ז

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק יא

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק יב

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד

פרק יג

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י משנה יא

בתולה נשאת ליום רביעי. ולא בליל חמישי, דאיכא למיחש שפא יהיה טרוד בנשואים ולא מצי בעיל: **שאם יש לו טענת בתולים.** כגון שיאמר בעלתי ולא מצאתי דם, לא שנא אם היא קטנה או נערה או בוגרת. או פתח פתוח מצאתי, אם היא קטנה או נערה, אבל בוגרת אין לה טענת פתח פתוח: **ישפים ויבא לבית דין.** בעוד כעסו עליו, שפא יתפייס ויתקורר דעתו ויקימנה, ושפא זנתה תחתיו [ג] והרי היא אסורה עליו. ובגמרא פריך ותנשא באחד בשבת ואם יש לו טענת בתולים ישפים ביום שני לבית דין. ומשני, שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא טורח בסעדה שלשה ימים, אחד בשבת ושני בשבת ושלישי בשבת, וברביעי כונסה. ובזמן שאין בתי דינין יושבים בשני ובחמישי, אשה נשאת בכל יום [ד], והוא שטרח בסעדה שלשה ימים. ומפני תקנת עניים נוהגים בקצת מקומות לשא בערב שבת. וטעמא דאלמנה ליום חמישי, שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמח עמה שלשה ימים [ה], חמישי בשבת ושני בשבת ושבת. והנושא את האלמנה אסור בעשית מלאכה שלשה ימים. והנושא את הבתולה כל שבועה. ולענין ברפת חתנים, בין בחור שנשא אלמנה בין אלמן שנשא בתולה מברכים ברפת חתנים כל שבועה, ואלמן שנשא אלמנה, יום אחד:

בתולה אלמנה גרושה. כלומר, בתולה שהיא אלמנה או גרושה או חלוצה מן הארוסין, וחזרה ונשאת, כתבתה מן השני מאתים: **ויש לה טענת בתולים.** אם לא מצא לה השני בתולים, אבדה כתבתה, דמקח טעות הוא שהרי בחזקת בתולה:

שבא על הקטנה. פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, שאין ביאתה ביאה: **וקטן.** פחות מבן תשע, שאין ביאתו ביאה, ובא על הגדולה [ו]: **ומפת עץ.** שנתקע לה עץ באותו מקום: **כתבתן מאתים.** אם נשאו סתם: **וחכמים אומרים מפת עץ כתבתה מנה.** והלכתא כותיהו. ואפלו לא הכיר בה,

כְּתִבְתָּהּ מְנָה, וְלֹא הוּי מְקַח טְעוֹת:

פְּרָק א - מִשְׁנֵה ד

בְּתוֹלָה שֶׁהִיא אֶלְמָנָה אוֹ גְרוּשָׁה אוֹ חִלּוּצָה מִן הַנְּשׂוּאִים. אִם חִזְרָה וְנִשְׂאת סֵתֶם, כְּתִבְתָּהּ מְנָה, דְּבַחְזִקָתָּ בְּעוֹלָה קִימָא מִשְׁנַכְנְסָה לַחֲפָה:

פְּרָק א - מִשְׁנֵה ה

הָאוֹכֵל אֶצֶל חֲמִיו בִּיהוּדָה. כְּשֶׁהָיוּ עוֹשִׂין סְעֻדַת אַרוּסִין בְּבֵית אָבִי הַכֹּהֵן בִּיהוּדָה, הָיוּ נוֹהֲגִים שֶׁהָאָרוּס מִתְיַחַד עִם אַרוּסָתוֹ כְּדִי שְׂיֵהָא לְבוֹ גַּס בָּהּ, לְפִיכָךְ כְּשֶׁנִּשְׂאת אַחַר כָּךְ אֵין לוֹ טְעַנַּת בְּתוּלִים:

פְּרָק א - מִשְׁנֵה ו

וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵד. מְטַר סוֹחֵף בָּא עַל שְׂדֵד וְהַפְּסִידָה, כְּלוּמַר מִזְלָד גֵּרָם וְתָן לִי כְּתִבְתָּי: וְהָיָה מְקַחֵי מְקַח טְעוֹת. וְאֵין לָךְ כְּתִבָּה מִמֶּנִּי [יח]: נְאֻמְנָת. וּמִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ שְׁבוּעַת הַסֵּת שְׁכֵן הוּא כְּדַבְּרִיהָ, וְתַטֵּל כְּתִבְתָּהּ [כ]. וְכֵן הִלְכָה. וְאֵי אִמְרָה בְּתוֹלָה מְצֻאָנִי, אֵינָה נְאֻמְנָת [כא], דְּהִימְנוּהוּ רַבְּנָן לְבַעַל וְאַפְלוּ בְּלֹא שְׁבוּעָה, דְּחִזְקָה אֵין אָדָם טוֹרַם בְּסְעֻדָה וּמְפִסְדָה [כב]:

פְּרָק א - מִשְׁנֵה ז

דְּרוּסַת אִישׁ. בְּעוֹלַת אִישׁ: נְאֻמְנָת. וְלֹא הַפְּסִידָה כְּתִבְתָּהּ [כד]. וּמְכַל מְקוֹם אִי אִשְׁתָּ כִּהֵן הִיא וְלֹאֲחֵר זְמַן הָאָרוּסִין כְּשֶׁנִּשְׂאָה טְעַן דְּרוּסַת אִישׁ אֶת,

מפקינן לה מניה, דשׂמא לאחר שארס אותה נבעלה, ומפי אמר דרוסת איש את שויה אנפשיה חתיכה דאסורא [כה]. ואפלו נבעלה באנס, הא קימא לו אשת כהן שנאנסה אסורה לבעלה. ומגרש לה ויהיב לה כתבתה:

פרק א - משנה ח

מדברת. מתיחדת [כו]: וכהן הוא. מיחס: נאמנת. כשרה לכהנה:

פרק א - משנה ט

מה טיבו של עבר זה וכו'. רבן גמליאל אומר נאמנת, וכשרים לכהנה היא ובתה. אבל לענין ירושה לא אמר רבן גמליאל שזה העבר יירשנו. והלכה כרבן גמליאל בכל הני בבי דמתניתין. ואפלו הכי לכתחלה לא תנשא לכהנה [ז] לא המדברת עם אחד ולא המעברת, אלא אם כן היו רב אנשי העיר מיחסים ונבעלה זאת האשה מאחד מהם שפרש חוץ לעיר ובעל, דאמרינן כל דפריש מרבא פריש [זא], ואז תנשא לכתחלה לכהנה בין היא בין בתה:

פרק א - משנה י

אם רב העיר משיאין לכהנה. אף על גב דרבא חד סגי בעלמא, מעלה עשו ביוחסין, והכא אצרכיה רבנן תרי רבי [לד], רב סיעה [לה] העוברת שם ורב העיר. ואין משיאין לכתחלה לכהנה אלא בתרי רבי, וכן הלכה:

פרק ב - משנה א

האשה שנתארמלה או נתגרשה. ותובעת כתבתה: הוא אומר. קאי
 אנתגרשה. ואי אנתארמלה, היורשים אומרים אלמנה נשאך אבינו ואין
 לך אלא מנה: הנומא. איכא מאן דאמר חפה של הדס שעושים לבתולות.
 ואיכא מאן דאמר צעוף שנותנים על העינים ומתנמנמת בו [א]: וראשה
 פרוע. שערה על כתפה. כד היו נוהגים להוציא הבתולות מבית אביהן
 לבית החתונה: אף חלוק קליות. במקומו של רבי יוחנן בן ברוקא היו
 נוהגים לחלק קליות בנשואי הבתולות. ואי ליכא סהדי שעשו בנשואיה
 כמנהג נשואי הבתולות, ושטר הכתבה אבד, בעל מהימן [ג] ואינה גובה
 אלא מנה:

פרק ב - משנה ב

ומודה רבי יהושע. אף על גב דלעיל בפרק קמא גבי היא אומרת
 משארסתני נאנסתי פליג רבי יהושע ארבו גמליאל ואמר דלא מהמנינן
 לאשה במאי דאמרה משארסתני נאנסתי ופסלה עצמה מן הכהנה במגו
 דאי בעיא אמרה מפת עץ אני והיתה כשרה לכהנה, הני מילי היכא דאיכא
 אסור והתר לפסול לכהנה או להכשיר, בהא פליג רבי יהושע ארבו
 גמליאל ואמר דלא מהמנינן לה במגו [ד], אבל היכא דליכא אסור והתר
 אלא דררא דממונא, כגון האומר לחברו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה
 ממנו, מודה רבי יהושע לרבו גמליאל דבכהאי גוונא מהמנינן ליה במגו
 דאי בעי אמר שלי היא ואמר של אביך היתה ולקחתיה ממנו נאמן: ואם
 יש עדים שהיא של אביו אינו נאמן. בגמרא מפרש דהא מתניתין אתא
 לאשמועינן [ה] כגון שלא אכלה אלא שתי שנים בפני האב ושנה אחת
 בפני הבן, כיון דלא שלמו לו שלש שני חזקה בפני האב, השנה שאכלה
 בפני הבן אינו עולה למנין שני חזקה:

פרק ב - משנה ג

אָנוּסִים הֵינּוּ. אֲנִס נְפֹשׁוֹת שְׁמָא יְהִרְגֵנוּ. אֲבָל אֲנִס מְמוֹן שְׁמָא יִקַּח מְמוֹנוֹ [מְמוֹנָנוּ], וְכָל שְׂפָן אִם אָמְרוּ בְּשִׁבִיל רַב מְמוֹן שְׁנַתָּן לָנוּ, אֵינָן נְאָמְנִין, דְּאִין אָדָם מֵשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע, דְּאָדָם קְרוֹב אֲצֵל עֲצָמוֹ וְאֵינוּ נְאָמְן עַל עֲצָמוֹ לֹא לְזָכוֹת וְלֹא לְחוּבָה [ו]. וְכֵן פְּסוּלֵי עֵדוּת הֵינּוּ, מִחֲמַת קִרְבָּה [ז]. אֲבָל מִחֲמַת עֵבְרָה אֵינָן נְאָמְנִים: **יוֹצֵא מִמְּקוֹם אַחֵר.** חֲתוּמִים בְּשֵׁטֶר אַחֵר שְׁהַחֲזִק בְּבֵית דִּין [ט], וּבָא אוֹתוֹ שֵׁטֶר לְפָנֵינוּ עִם זֶה, וּכְתַב חוֹתָמָן דּוּמִין זֶה לְשָׁל זֶה:

פרק ב - משנה ד

הָרִי אֵלוֹ נְאָמְנִים. דְּהָא אֵיכָא תְּרֵי סִהְדֵי עַל כָּל כְּתָב וּכְתָב: **צְרִיכִים לְצַרְף עִמָּהֶם אַחֵר.** שְׁעַל כְּתָב יָדוֹן הוּן מְעִידִין לֹא עַל מְנָה שְׁבִשְׁטֶר. וְצַרְיָן תְּרֵי סִהְדֵי עַל כָּל כְּתָב וּכְתָב: **וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָם צְרִיכִין לְצַרְף עִמָּהֶם אַחֵר.** שְׁעַל מְנָה שְׁבִשְׁטֶר הֵם מְעִידִים [יא], וּכְשִׁזָּה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יָדִי וְזֶה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יָדִי נִמְצְאוּ שְׁנֵי עֵדִים עַל מְנָה שְׁבִשְׁטֶר. וְהִלְכָה פְּחֲכָמִים:

פרק ב - משנה ה

אִם מְשֻׁנְשָׂאת. לֹא נִשְׂאת מִמֶּשׁ, אֶלְא אִם מְשֻׁהֲתִירוּהָ לְנִשְׂא בָּאוּ עֵדִים שְׁנִשְׁבִּית: **לֹא תִצֵּא.** מִהֲתִרָה הָרֵאשׁוֹן, וְתִנְשֵׂא לְכַתְחֻלָּה. אֲבָל אִם בָּאוּ עֵדִים שְׁנִטְמַאת, אֶפְלוּ הֵיוּ לָהּ פְּמָה בְּנִים [יד], תִּצֵּא:

פרק ב - משנה ו

שְׁתֵּי נָשִׁים שְׁנִשְׁבּוּ. שְׁיֵשׁ עֵדִים שְׁנִשְׁבּוּ [טו]: **שְׁמַעִידוֹת זוֹ אֵת זוֹ.** כָּל אַחַת אוֹמְרַת חֲבֵרְתִי טְהוֹרָה: **הָרִי אֵלוֹ נְאָמְנוֹת.** דְּבִשְׁבוּיָה הִקְלוּ לְהַכְשִׁיר [טז] עַד אֶחָד וְאֶפְלוּ עֶבֶד וְאֶפְלוּ אִשָּׁה וְאֶפְלוּ קָטָן מְסִיחַ לְפִי תָמוּ. וּבִלְבָד שְׁיַעִיד

הַעֵד שֶׁלֹּא פָּרַשׁ מִמֶּנָּה מְשַׁעַה שְׁנֵשֶׁבֵית עַד שִׁצְצָהּ מִרְשׁוֹת הַגּוֹיִם:

פרק ב - משנה ז

אֵינּוּ נֶאֱמָנִים. לִתֵּן לָהֶם תְּרוּמָה **{יח}**: וּבְזִמְנוֹ שֶׁהוּא מְעִידִין זֶה עַל זֶה. שֶׁכָּל אֶחָד אֹמֵר וְאֹמֵר אֲנִי וְחִבְרִי כֹהֵן:

פרק ב - משנה ח

רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֵין מְעַלִּין לְפָהֳנָה עַל פִּי עַד אֶחָד. אֶפְלוּ הֵיכָא דְלִיכָא גּוֹמְלִין, וְכָל שָׁכֵן הָכָא דְאִיכָא לְמִיחָשׁ לְגוֹמְלִין, הַעֵד אֶתָּה עָלַי וְאֲנִי עָלֶיךָ **{יט}**: **עוֹרְרִין.** שֶׁקּוֹרִין עָלָיו שֵׁם פְּסוּל. וְאֵין עֲרֵעוֹר פְּחוֹת מִשְׁנִים **{כ}**: **מְעַלִּין.** הֵיכָא דְלִיכָא גּוֹמְלִים. וְהִינּוּ דְאִיכָא בֵּין רַבִּי אֶלְעָזָר לְתַנָּא קָמָא דְרַבִּי יְהוּדָה: **רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר מְעַלִּין לְפָהֳנָה.** בְּגִמְרָא פְּרִיָּד, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִינּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר. וּמְסִיק, דְּבַמְצַטְרִפִּין לְעֵדוֹת קַמְפְּלָגִי, כְּגוֹן דְּמַחֲזִק לֹן בְּאַבוּהַ דְּהָאִי דְּכֹהֵן הוּא, וְנִפְקַ עָלֶיהָ קָלָא **{כא}** דְּבִן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חַלוּצָה הוּא וְאַחֲתִינְיָה, וְאַתָּא עַד אֶחָד וְאָמַר יִדְעָנָא בֵּיה דְּכֹהֵן הוּא וְאַסְקִינְיָה **{כב}**, וְאַתּוּ בִי תִרִי וְאָמְרִי בֶן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חַלוּצָה הוּא וְאַחֲתִינְיָה, וְאַתָּא עַד אֶחָד וְאָמַר יִדְעָנָא בֵּיה דְּכֹהֵן הוּא, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר מְעַלִּין לְפָהֳנָה עַל פִּי זֶה הַעֵד הָאֲחֵרוֹן מִפְּנֵי שֶׁמְצַרְפִּין אוֹתוֹ עִם הַעֵד הָרִאשׁוֹן שֶׁבִטֵּל הַקּוֹל וְאָמַר יִדְעָנָא בֵּיה דְּכֹהֵן הוּא, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָעִידוּ עֵדוּתָן בְּבֵית אַחַת עֵדוּתָן מְצַטְרִפֵּת, וְאָמְרִין אוֹקִי הֵינִי תִרִי דְּאָמְרִי כֹהֵן הוּא לְהַדִּי תִרִי דְּאָמְרִי דְּבִן גְּרוּשָׁה הוּא, וְאוֹקִי גְּבָרָא אֲחֻזְקִיתִיה **{כג}**. וְלְרַבִּי אֶלְעָזָר לֹא מְסַקִּין לִיה עַד שִׁיעִידוּ שְׁנֵי עֵדִים בְּזִמְנוֹ אֶחָד דְּכֹהֵן הוּא. וְהִלְכָה כְּרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָעֵדִים מְצַטְרִפִּין אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָעִידוּ עֵדוּתָן

פרק ב - משנה ט

על ידי ממוון מתרת לבעלה. שמפחדין להפסיד ממונם ולא מפקרי לה. ודוקא כשיד ישראל תקיפה על העובדי כוכבים, אז מתרת לבעלה אפלו בעלה כהן, ולא דמי לשבויה, משום דמתרתי להפסיד ממונו. אבל כשיד העובדי כוכבים תקיפה, אפלו על ידי ממוון אסורה [כד] לבעלה אם בעלה כהן. ואם בעלה ישראל מתרת בכל ענין, דאשת ישראל שנאנסה מתרת לבעלה: על ידי נפשות. שהיתה נדונת למות, אסורה אפלו לבעלה ישראל, דחישנין שמא נבעלה ברצון [כה] לאחד מהן: פרפום. תרגום מצור, פרפומא: פסולות. אסורות לכהן, דאשת כהן אסורה כשנאנסה [כז]. ואם יש בעיר מחבוא אחת שיכולה אשה אחת להחבא שם, כל אחת ואחת מנשי העיר נאמנות לומר במחבוא נחבאתי ולא נטמאתי [כח], ומתוך שיכולה לומר נחבאתי, נאמנת גם כן כשאמרה לא נחבאתי ולא נטמאתי: המעון הזה. שבועה היא [לא]: אין אדם מעיד על ידי עצמו. ואם העיד אדם על שבויה שהיא טהורה, הרי זה לא ישאנה אם הוא כהן, מפני החשד. ואם פדה אותה מן השבי בממונו, הרי זה מעיד עליה ונושאה, דלא שדי אינש זויזי בכדי, ואם לא ידע שהיא טהורה לא נתן ממונו עליה:

פרק ב - משנה י

זה כתב ידו של אבא. ומקימין השטר על פיו, שקיום שטרות דרבנן [לב] והימנוהו רבנו בדרבנן: שיצתה בהנומא וראשה פרוע. ונוטלת כתבה מאתים. ואף על גב דלא מפקינן ממונא אלא בעדות ברוחה, הכא שאני, הואיל ורב נשים בתולות נשאות, גלוי מלתא [לד] בעלמא הוא: ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר. כשהיינו לומדין תינוקות בבית רבן: לאכל בתרומה. ועל פי עדות זו מאכילין ליה תרומה דרבנן, כגון תרומה שמוציאין מעציץ שאינו נקוב וכיוצא בזה. אבל תרומה דאורייתא אין מאכילין על פי עדות כזה. ולא חישנין שמא עבד כהן היה [לה], שאסור ללמד את העבד תורה: ושהיה חולק עמנו על הגרן. ולא חישנין שמא עבד כהן היה, שאין חולקים תרומה לעבד אלא אם כן רבו עמו: ושהמקום הזה בית הפרס. החורש את הקבר הרי זה עושה בית הפרס מאה אמה, שכך שערו שהמחרשה מולכת עצמות המת. וטמאת בית הפרס דרבנן: ועד כאן היינו באין בשבת. דתחומים דרבנן: מעמד ומספד. מקום היה לו כאן להספיד מתיו ולעשות מעמדות ומושבבות שהיו עושין למת, בהא לא מהימן, שהוא דבר שבממוון וצריך עדות גמורה:

פרק ג - משנה א

אלו נערוות. שאף על פי שהן [א] פסולות [ב] יש להן קנס. אם אנס אדם אחת מהן נוטן לאביה חמשים כסף: הנתונה. מן הגבעונים. ועל שם שנתנם יהושע חטבי עצים ושאבי מים נקראים נתינים. והם אסורים לבא בקהל: ועל הפותית. האי תנא סבר פותים גרי אריות הם וכגוים הם חשובים [ג]: פחותות מבת שלש שנים. דבחזקת בתולות הן, שאף על פי שנבעלו בשביה או בגיותן, בתוליהן חוזרים: ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו. שנתקדשה לאחד מהן ונתגרשה מן הארוסין, ועדין בתולה היא [ד]: שאף על פי שהן בהכרת אין בהן מיתת בית דין. וכרת אינו פוטר מן התשלומין. והני מילי, שלא היתה שם התראה. אבל אם היתה שם התראה פטור מן הקנס, דקימא לן כל חיבי כרתות שהתרו בהן לוקין, ואין אדם לוקה ומשלים [ה]:

פרק ג - משנה ב

יתרות על בנות שלש שנים. דכיון דראויות לביאה בחזקת הפקר הן [ז], ונבעלות בגיותן, והשבוייה בשבייתה: הרי היא בקדשתה. ואינה בחזקת בעולה אף על פי שנשבית כשהיא גדולה. ואין הלכה כרבי יהודה: ולא יהיה אסון ענוש יענש. הא אם יהיה אסון באחד משני אלו האנשים המריבין, שנהרג אחד מהן, לא יענש ההורג בממון, שהרי הוא חיב מיתת בית דין כיון שהרגו לזה. ואין הפרש בעברה שחיבין עליה מיתת בית דין בין שוגג למזיד, לעולם פטור מתשלומין [ט]. אבל בעברה שחיבין עליה כרת או מלקות [י], אינו פטור מן התשלומין עד שיהיה שם עדים והתראה וילקה, ואז אינו משלים:

פרק ג - משנה ג

רבי יוסי הגלילי אומר אין לה קנס. דאמר קרא (דברים כב) אשר לא ארשה, היא ארשה פעם אחת שוב אין לה קנס: רבי עקיבא אומר יש לה קנס וקנסה לעצמה. דדרשינן אשר לא ארשה, לאביה, היא ארשה, לעצמה. והלכה כרבי עקיבא:

פרק ג - משנה ד

האונס נותן את הצער. שאינו דומה נבעלת באנס לנבעלת ברצון, והמפתה אין לה צער [יד], שהרי נאמר ענוי בתורה אצל אנס ולא נאמר ענוי אצל מפתה: האונס נותן מיד. לאביה אף על פי שפונסה: לכשיוציא. כלומר לכשלא יכנס. שאם יכנס אינו נותן קנס [טו], כדכתיב (שמות כב) מהר ימהרנה ואם מאן ימאן כסף ישקל. אבל גבי אונס כתיב (דברים כב) ונתן חמשים כסף ולו תהיה לאשה: שותה בעציו. בכלי מאוס שפחר בו, כלומר על כרחו ישאנה [זט]:

פרק ג - משנה ה

מפת שחין. מצרעת:

פרק ג - משנה ו

יתומה שנתארסה ונתגרשה האונס חיב והמפתה פטור. דכיון דיתומה היא וקנסה שלה הוא, היא אחילתיה גביה, דמדעתה נתפתתה לו, ופטור. ולא יתומה בלבד, אלא כל נערה שנתארסה ונתגרשה אונס חיב ומפתה פטור כיתומה [יח], דהא קנסה לעצמה כדאמר רבי עקיבא לעיל, וכו' הלכה:

הכל לפי המבייש. אדם בינוני המבייש, בשתו קשה מאדם בזוי ומאדם חשוב. כך מצאתי בפרושי רבותי. ובפרק החובל מצאתי דאדם קל שבייש, בשתו מרבה. וכן עקר: **והמתבייש**. לפי חשיבותו בשתו: **כאלו היא שפחה**. אומדיון כמה אדם רוצה לתן בין שפחה **[יט]** בתולה לשפחה בעולה להשיאה לעבדו שיש לרבו קורת רוח הימנו **[כ]**. ובגמרא פריך מנלן דנותן בשת ופגם וצער, אימא חמשים כסף אמר רחמנא לכל מילי. ומתוך, אמר קרא **(דברים כב)** ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף, הנאת שכיבה לבד היא חמשים כסף **[כא]**, חוץ מהבשת והפגם והצער:

כל מקום שיש מכר. לאב בבתו, דהינו בקטנותה, אין לו בה קנס, דאין קנס לקטנה. ולית הלכתא פהא מתניתין, דהא מתניתין רבי מאיר היא דאמר קטנה אין לה קנס. אבל חכמים אומרים קטנה יש לה קנס **[כב]**, והלכה כחכמים. וקטנה לעגון זה היא מבת שלש עד שתים עשרה שנה ויום אחד ותביא שתי שערות: **כל מקום שיש קנס**. משהיא נערה. והיא כשתהיה בת שתים עשרה שנה ויום אחד והביאה שתי שערות, שזו יש לה קנס: **אין מכר**. שאין אדם מוכר את בתו כשהיא נערה: **הבוגרת**. מבת שתים עשרה שנה וששה חדשים ויום אחד והביאה שתי שערות היא הנקראת בוגרת **[כד]**, ואין אביה יכול למכרה, ואין לה קנס:

האומר פתיתי את בתו של פלוני. לא מבעיא האומר אנסתי שאינו פוגם אותה כל כך, שאין לעז של אנוסה גדול כל כך, דפשיטא דמשלם בשת ופגם על פי עצמו, אלא אפלו האומר פתיתי, דפגים לה טפי, שלעז של מפתה גדול וסלקא דעתך אמינא דלא מהימנינן ליה להחזיק הלעז, קא

מְשַׁמֵּעַ לָן דְּנִיחָא לֵה לְדִידָהּ לְהַחְזִיק הַלְעִזוּ כְּדִי לְהַשְׁתַּכַּר הַמָּמוֹן **[כו]** : וְאִינוּ מְשַׁלֵּם קִנְס. דְּמוּדָה בְּקִנְס פְּטוּר, דְּאָמַר קָרָא (שְׁמוֹת כב) אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים, פָּרַט לְמַרְשִׁיעַ אֶת עַצְמוֹ : הַמִּית שׁוּרֵי אֶת פְּלוּנֵי. וְהַרְיֵנִי חֵיב בְּכַפֵּר, מְשַׁלֵּם עַל פִּי עַצְמוֹ, דְּקִסְבֵּר כְּפָרָא מְמוֹנָא **[כז]** : עֲבָדוּ שֶׁל פְּלוּנֵי. וְהַרְיֵנִי חֵיב שְׁלֵשִׁים סָלַע, פְּטוּר, דְּקִנְס נִינְהוּ, שְׁאֲפְלוּ אִינוּ שְׁוֵה סָלַע נוֹתֵן שְׁלֵשִׁים :

ד

פרק

א

משנה

-

ד

פרק

נַעֲרָה. וְהַצֵּעַר בַּתְּפוּסָה. וְהַצֵּעַר נָמִי לְאֲבִיהָ בְּאֲנוּסָה : מֵת הָאֵב. מְשַׁעֲמָדָה בְּדִין בְּנַעֲרוּתָהּ, בֵּין בְּגֵרָה קִדָּם מִיֵּתָה בֵּין לֹא בְּגֵרָה, הָרִי הוּן שֶׁל אַחִיו, דְּכִיּוֹן דְּעַמְדָה בְּדִין זָכָה בְּהוֹן אֵב : לֹא הַסְּפִיקָה לְעַמְדַּ בְּדִין וְכוּ'. כִּיּוֹן דְּלֹא עָמַד בְּדִין לָאוּ מְמוֹן הוּא לְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו **[ב]** : רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר. אִף עַל פִּי שְׁעַמְדָה בְּדִין לֹא הָוִי מְמוֹן דְּאֵב לְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו עַד דְּמָטִי לִידֵיהָ, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים כב) וְנָתַן הָאִישׁ הַשּׁוֹכֵב עִמָּה לְאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף, לֹא זָכָתָה תוֹרָה לְאֵב אֲלֵא מְשַׁעֲת נְתִינָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן : מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ. שְׁעַשְׂתָה בְּחַיֵּי אֲבִיהָ, אִף עַל פִּי שְׁלֹא גִבְתָהּ, כְּגוֹן שְׂכָר פְּעֵלָה : וּמְצִיאָתָה. בְּגִמְרָא פְּרִידָה, מְצִיאָתָה מִמָּאן גְּבִיא. וּמְשַׁנִּי, הִכִּי קֹאֲמַר, מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ כְּמְצִיאָתָה, מֵה מְצִיאָתָה בְּחַיֵּי הָאֵב לְאַחַר מִיתַת הָאֵב לְעַצְמָה **[ד]**, כְּלוּמַר שְׁאִין הָאֲחִים זֹכִים בְּמֵה שְׁמַצָּאָה הַבַּת לְאַחַר מִיתַת הָאֵב, כְּדִי מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ בְּחַיֵּי הָאֵב לְאֵב, וְזָכוּ בְּהוֹן הָאֲחִים אִף עַל פִּי שְׁלֹא גִבְתָהּ שְׂכָר פְּעֵלָתָה. אֲבָל מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלֹאֲחַר מִיתַת הָאֵב לְעַצְמָה **[ה]**, וְאִין לְאַחִין זָכוּת בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיהָ הַבַּת שְׁעוֹשָׂה לְאַחַר מִיתַת הָאֵב :

ב

משנה

-

ד

פרק

כְּתִבְתָּהּ שֶׁל אֵב. כְּתִבְתָּהּ שֶׁהִיא גּוֹבָה מְשַׁנִּי אַרוּסִין הִלְלוּ. וְקִסְבֵּר יֵשׁ כְּתִבְתָּהּ לְאַרוּסָה **[ז]**. וּבִימֵי נַעֲרוּת וְקִטְנוּת קֹאֲמַר : כְּתִבְתָּהּ שְׁלֵה. דְּמַשְׁהַשִּׁיאָה

פָּקַע רְשׁוּתוֹ, וּבִתֵּר גּוֹבִינָא אֲזֵלִינּוּ, וּגּוֹבִינָא בִּתְרֵי הָכִי הוּא. וְלֹא אֲזֵלִינּוּ בִּתְרֵי
 פְּתִיבָה לּוֹמֵר הוּאִיל וְהָרְאִישׁוֹנָה נִכְתְּבָה בְּעוֹדָה בְּרִשׁוּת הָאָב תַּהֲוִי דְאָב:
הָרְאִישׁוֹנָה שֶׁל אָב. דְּקִסְבֵּר רַבִּי יְהוּדָה בִּתְרֵי פְּתִיבָה אֲזֵלִינּוּ, וְהוּאִיל וְכִתְבָה
 רְאִישׁוֹנָה נִכְתְּבָה לְפָנֵי הַנְּשׂוּאִין בְּעוֹד שֶׁהִבֵּת בְּרִשׁוּת הָאָב, הוּאִי דְאָב. וְאִין
 הִלְכָה כַּרְבִּי יְהוּדָה:

פרק ד - משנה ג

וְזוֹתָה. מִן הָאֲרוּסִין וְהִיא נֶעְרָה: **הָרִי זֶה בְּחִנְקָה.** וְאֶפְלוּ נִתְגַּיְרָה פְּחוּתָה מִבֵּית
 שְׁלֹשׁ שָׁנִים דְּבַחְזָקָת בְּתוּלָה הִיא. דְּכִי פְּתִיבָא סְקִילָה בְּנֶעְרָה מְאֲרָסָה בְּבֵית
 יִשְׂרָאֵל פְּתִיב, דְּכִתִּיב (דְּבָרִים כב) כִּי עֲשֵׂתָה נְבִלָה בְּיִשְׂרָאֵל: **וְלֹא מֵאָה סָלַע.**
 אִם נִמְצָא הַבַּעַל שֶׁקָּרַן. דְּכִלְהַ פְּרָשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל פְּתִיבָא: **וְלִדְתָה בְּקִדְשָׁה הָרִי**
זֶה בְּסְקִילָה. דְּאָמַר קָרָא (שם) וְסִקְלוּהָ בְּאֲבָנִים וּמֵתָה, שְׂאִין צָרִיךְ לּוֹמֵר
 וּמֵתָה אֶלָּא לְרַבּוֹת הוֹרְתָה שְׁלֹא בְּקִדְשָׁה [י]. וּמִיָּהוּ לְקַנְסָ לֹא מְרַבִּינּוּ לָהּ,
 דְּלִמִּיתָה נִתְרַבִּית וְלֹא לְקַנְסָ: **יֵשׁ לָהּ אָב.** בְּיִשְׂרָאֵלִית קַמְיָרִי: **וְאִין לָהּ פֶּתַח**
בֵּית שְׂאִין אָב. כְּגוֹן שְׂאִין לְאָב בֵּית:

פרק ד - משנה ד

הָאָב זָכָאֵי בְּבֵתוֹ. בְּקִטְנוּתָהּ וּבְנֶעְרוּתָהּ [יא]: **בְּקִדּוּשֶׁיהָ בְּכֶסֶף.** שְׁכֶסֶף
 קִדּוּשֶׁיהָ שְׁלוֹ, דְּכִתִּיב בְּאֲמָהּ הָעֶבְרִיָּה (שְׁמוֹת כא) וְיִצְאָה חֲנָם אִין כֶּסֶף,
 וְדַרְשִׁינּוּ, אִין כֶּסֶף לְאֲדוֹן זֶה, כְּלוּמַר לְאֲדוֹן שְׁקִנְיָהּ שְׁיִצְאָה מֵאִתּוֹ חֲנָם
 בְּסִימְנֵי נֶעְרוּת, אֲבָל יֵשׁ כֶּסֶף לְאֲדוֹן אַחֵר [יב], וּמִנּוּ, אָב, שְׁכֶסֶף קִדּוּשֶׁיהָ
 שְׁלוֹ אֶפְלוּ כִּשְׁהִיא נֶעְרָה עַד שֶׁתִּבְגַּר: **בְּשֹׁטֵר וּבִבְיָאָה.** שְׁמִקְבֵּל שֹׁטֵר קִדּוּשִׁין
 עָלֶיהָ וּמוֹסְרָה לְבִיָּאָה לְשֵׁם קִדּוּשִׁין לְמִי שְׁיִרְצָה, דְּכִתִּיב וְהִיָּתָה, אֶתְקוּשׁ
 הַיּוֹת לְהַדָּדִי, מַה כֶּסֶף שֶׁהוּא אֶחָד מִן הַהַיּוֹת, בְּרִשׁוּת אָבִיהָ, אִף קִדּוּשִׁי
 שֹׁטֵר וּבִיָּאָה בְּרִשׁוּת אָבִיהָ: **בְּמִצִּיאָתָהּ.** מִשּׁוּם אִיבָה: **וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ.**
 דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת כא) וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאֲמָהּ, מַה אֲמָהּ מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ
 לְרַבָּה, אִף בֵּית מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְאָבִיהָ [יג]: **וּבַהֲפֹרֵת נִדְרֶיהָ.** דְּכִתִּיב (בְּמִדְבָּר ל)
 בְּנֶעְרוּרֶיהָ [טו] בֵּית אָבִיהָ: **וּמִקְבֵּל גִּטָּה.** דְּכִתִּיב (דְּבָרִים כד) וְיִצְאָה וְהִיָּתָה,
 אִיתְקַשׁ יִצִּיאָה לְהוֹיָה, כְּשֵׁם שֶׁהָאָב מְקַבֵּל קִדּוּשֶׁיהָ בְּקִטְנוּתָהּ וּנֶעְרוּתָהּ,
 כִּד מְקַבֵּל גִּטָּה: **וְאִינוּ אוֹכֵל פְּרוֹת בְּחִיָּהּ.** אִם נִפְלוּ לָהּ קַרְקָעוֹת מִבֵּית אָבִי
 אֲמָהּ, אִין אָבִיהָ אוֹכֵל פְּרוֹתֶיהָ בְּחִיָּהּ [יד], אֶלָּא אִם כֵּן מֵתָה וְהוּא יוֹרְשָׁה:
יֵתֵר עָלֶיהָ הַבַּעַל. שֶׁהוּא זוֹכֵה בְּכָל הַשְּׁנוּיִים לְמַעְלָה שֶׁהָאָב זָכָאֵי בְּבֵתוֹ,

וְאוֹכֵל פְּרוֹת הַנֶּכְסִים שֶׁנִּפְלוּ לָהּ בִּירְשָׁה מִשְׁנֵשׂוֹת לוֹ: **וּבַפְּרָקוֹנָה**. אִם נִשְׁבִּית חַיֵּב לַפְּדוּתָהּ: **בְּקִבּוּרָתָהּ**. שְׁחַכְמִים תִּקְנוּ קִבּוּרָתָהּ תַּחַת יְרוּשָׁתָהּ שֶׁהוּא יוֹרְשָׁה אִם מֵתָה: **מִשְׁנֵי חֲלִילִים**. לְהִסְפֹּד:

פרק ד - משנה ה

לְעוֹלָם הִיא בְּרִשׁוֹת הָאֵב. אִם בֵּת יִשְׂרָאֵל מְאַרְסֶת לָכֶהֱן הִיא אֵינָה אוֹכֶלֶת בְּתֵרוּמָה **[כב]**, וְאִפְלוּ הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁקִּבְעוּ לְנִשְׂוֹאִין וְלֹא נִשְׂאוֹת שֶׁהִבְעֵל חַיֵּב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ אֵינָה אוֹכֶלֶת בְּתֵרוּמָה **[כג]**: **עַד שֶׁתִּכְנַס לַחֲפָה**. לְשֵׁם נִשְׂוֹאִין, שֶׁתִּהְיֶה מְסוּרָה לְרִשׁוֹת הַבְּעֵל: **מְסוּרוֹ שְׁלוּחֵי הָאֵב**. שֶׁפָּגְעוּ שְׁלוּחֵי הָאֵב בְּשְׁלוּחֵי הַבְּעֵל וּמְסוּרָה לָהֶם:

פרק ו - משנה ו

הָאֵב אֵינָה חַיֵּב בְּמִזְוֹנוֹת בֵּתוֹ. בְּחֵייוֹ. דָּאֵלוּ לְאַחַר מִיתָה נִזְוֹנוֹת הַבָּנוֹת מִנֶּכְסֵי מִתְנָאֵי כְּתֻבָּה. וּבֵתוֹ לֹא דוֹקָא, דְּהוּא הַדִּין בְּנוֹ, שְׁאִין הָאֵב חַיֵּב לְזוֹן לֹא בְּנוֹ וְלֹא בְּנוֹתָיו כְּשֶׁהֵם קִטְנִים, אֶלָּא אִם הוּא גְּבָרָא דְאָמִיד, כְּלוּמַר שֶׁהוּא אִישׁ עָשִׂיר, בֵּית דִּין נוֹטְלִים מִמֶּנּוּ בְּעַל כְּרַחוּ כְּדָרְךָ שְׁכּוּפִין כָּל שְׁאָר בְּנֵי הָעִיר עַל הַצְּדָקָה וּמְפָרְנִסִּים בֵּה בְּנֵי וּבְנוֹתָיו הַקִּטְנִים, וְאִם אֵינָה גְּבָרָא דְאָמִיד בֵּית דִּין מְחַרְפִּים אוֹתוֹ וּמוֹדִיעִים אוֹתוֹ שֶׁאֶכְזְרִיּוֹת הִיא לוֹ אִם לֹא יִפְרִנֶּס אֶת בְּנָיו, וְשֶׁהוּא פְּחוּת מִן הַחַיּוֹת הַמְדַבְּרִיּוֹת שֶׁהֵם מְרַחֲמִין עַל בְּנֵיהֶם, אֲבָל אֵין יְכוּלִין לְכוּפּוֹ עַל זֶה, בֵּין שֶׁהַבְּנִים זְכָרִים בֵּין נְקֻבוֹת. וְדוֹקָא שֶׁהַבְּנִים קִטְנִים, אֲבָל קִטְנֵי קִטְנִים וְהֵם הַפְּחוּתִים מִבְּנֵי שֵׁשׁ, בֵּית דִּין כּוֹפִין אֶת הָאֵב וּמוֹצִיאִים מִיָּדוֹ בְּעַל כְּרַחוּ **[כה]** כְּדֵי לְפָרְנֶס בְּנָיו שֶׁהֵם קִטְנֵי קִטְנִים, אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד נְקֻבוֹת: **בְּפָרָם**. עַל שֵׁם שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵים שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת כְּכָרָם **[כו]**: **הַבְּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יִזְוּנוּ**. מִתְנָאֵי כְּתֻבָּה, שֶׁהַבְּנִים זְכָרִים יִירְשׁוּ כְּתֻבַת אִמּוֹן וְהַבָּנוֹת נְקֻבוֹת יִזְוּנוּ מִנֶּכְסֵי: **מָה הַבְּנִים**. זְכָרִים: **אֵין יוֹרְשִׁין**. כְּתֻבַת אִמּוֹן אֶלָּא לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶן: **כָּךְ הַבָּנוֹת אֵינָן נִזְוֹנוֹת**. מִנֶּכְסֵי הָאֵב מִכַּח תְּנָאֵי כְּתֻבָּה אֶלָּא לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶן:

פרק ד - משנה ז

ולא כתב לה כל נכסים כו' חייב. להיות כל נכסיו אחראין לה [כו]. ולא יכול למימר אין ליך אלא שדה הכתובה ליך בכתבתיך:

פרק ד - משנה ח

ובכהנת. שאינו יכול לקימה משנשבית, שאשת כהן אסורה לבעלה משנאנסה, כותב לה אפרקנדך ואהדרנדך למדינתך. וחייב לתת לה כתבתה, ואף על פי שבעל כרחו צריך לגרשה:

פרק ד - משנה ט

אינו רשאי. שכבר נתחייב בפרקונה משנשבית: חייב לרפאתה. שהרפואה כמזונות: רשאי. שאין חייב לזון גרושתו [כח]:

פרק ד - משנה י

יתר על חולקיהון דעם אהוהון. אם תמותי בחיי ואירשך, יטלו בניך כתבתך אחרי מותי כשיבאו לחלק בנכסי עם בנים שיהיו לי מאשה אחרת. ונפקא מנה, כגון שכתבה של זו מרבה משל אחרת או שבני האשה אחרת מרבים מבניה של זאת, וטוב לאלו שיטלו כתבת אמן ואפלו הכתבות שוות. ואין כתבת בנין דכרין נגבית אפלו בזמן הזה [כט] אלא ממקרקעי, אבל לא ממטלטלי. ודוקא כשהניח האב שעור שתי הכתבות ודינר יותר, אז יורשין הבנים כתבת בנין דכרין, הואיל ונשאר מקום לירשה של תורה, שאחר שיטל כל אחד מהבנים כתבת אמו נשאר דינר לחלק ולירש בנכסי אביהן, אבל אם לא הניח האב אלא כשעור שתי

הַכְּתָבוֹת אוֹ פְּחוֹת מִזֶּה חוֹלְקִים הַנִּכְסִים בְּשׁוּה וְאִין כְּתִבַּת בְּנִין דְּכָרִין
נוֹהֲגִת בְּהֵם :

פרק ד - משנה יא

עַד דְּתַנְסֵבֵן. עַד שְׁיִתְאַרְסוּ. וְאִם בְּגָרוּ אָף עַל פִּי שְׁלֵא נִתְאַרְסוּ אִין לָהֶם
מְזוֹנוֹת, דְּקִימָא לָן בּוֹגְרַת אִין לָהּ מְזוֹנוֹת :

פרק ד - משנה יב

מִגַּד אֶלְמָנוּתֵיךְ. מְשֻׁךְ אֶלְמָנוּתֵיךְ **[דד]** : אֲנָשִׁי יְהוּדָה כּוֹתְבִין כּוֹי. וְאִין
הִלְכָה פְּאֲנָשִׁי יְהוּדָה, אֶלֶּא כָּל זְמַן שְׁלֵא נִשְׂאֵת וְשְׁלֵא תִבְעָה כְּתִבְתָּהּ בְּבֵית
דִּין נְזוּנִית מְשֻׁל בְּעֵלָה וְדָרָה בְּבֵית שְׁהִיתָה דְּרָה בְּחַיִּי בְּעֵלָה וּמְשֻׁתְּמָשֶׁת בְּכָל
הַפְּלִים שְׁהִיתָה מְשֻׁתְּמָשֶׁת בְּהוֹן בְּחַיִּי בְּעֵלָה :

פרק ה

פרק ה - משנה א

אָף עַל פִּי. אִם רָצָה לְהוֹסִיף אֶפְלוּ מָאָה מְנָה יוֹסִיף. וְלֹא אָמְרִינָן שְׁאִינוּ
רְשָׁאִי כְּדִי שְׁלֵא לְבִיֵּשׁ אֶת מִי שְׁאִין לוֹ : שְׁלֵא כְּתִב לָהּ. תּוֹסַפֶּת מִדְּעֵתוֹ, אֶלֶּא
עַל מְנַת לְכַנְסָהּ : וְהִיא כּוֹתְבַת. אָף עַל פִּי שְׁלֵא נִתְקַבְּלָה מוֹחֲלַת וְכוֹתְבַת
שְׁנִתְקַבְּלָה : רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר כּוֹי. וְהִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר בְּגִזְרוֹתָיו :

פרק ה - משנה ב

נותנין לבתולה. זמן לכנסה לחפה מיום שתבעה הבעל לאחר שקדשה, להזהירה על עסקי חפה להכין תכשיטיה: **לפרנס עצמה**. בתכשיטיה שנים עשר חדש, דכתיב (בראשית כד) תשב הנערה אתנו ימים **ד**, ומאי ימים, שנה, דכתיב (ויקרא כד) ימים תהיה גאלתו: **לפרנס עצמו**. בצרכי סעדה וחפה: **ולאלמנה שלשים יום**. שאינה טורחת כל כך בתכשיטיה, שכבר יש בידה: **ולא נשאו**. שהבעלים מעכבים. ואידי דתנא רישא בדידהי תנא סיפא נמי בדידהי: **ואוכלת בתרומה**. ואם כהן הוא והיא ישראלית, שמשעה שקדשה אוכלת בתרומה מן התורה, דכתיב (שם כב) וכהן פי יקנה נפש קננו כספו, והאי קננו כספו הוא, אלא דרבנן גזור על בת ישראל המארסת לכהן שלא תאכל בתרומה, גזרה שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ותשקה לאחיה ולאחיותיה, וכשהגיע הזמן ולא נשאת, שאוכלת משלו, אינה אוכלת בבית אביה, אלא בעלה כהן מיחד לה מקום ומאכילה שם, וליכא למגזר תו שמא תשקה מכוס של תרומה לאחיה ולאחיותיה: **נותנים לה הכל תרומה**. אם ירצה. וכשיגיעו ימי טמאתה ותמכרנה ותקח חליו: **רבי עקיבא אומר מחצה חליו**. לאכל בימי טמאתה:

פרק ה - משנה ג

היבם אינו מאכיל בתרומה. בעודה שומרת יבם, דכתיב (ויקרא כב) וכהן פי יקנה נפש קננו כספו, והאי קננו אחיו הוא: **עשתה ששה חדשים בפני הבעל**. מהנדך שנים עשר חדש הקבועים לה משתבעה הבעל: **או אפלו כלן בפני הבעל ואחד בפני היבם**. אף על גב דרבא בפני הבעל, סוף סוף לא נתחייב במזונותיה בחייו. והוא הדין נמי אם נתחייב בחייו לא אכלה משמת **ח**, דקננו כספו פקע, אלא דאי כלם בפני הבעל הוה אכלה מיהא בחייו: **או כלן בפני היבם**. ואין צריך לומר אם היו כלן בפני היבם: **זו משנה ראשונה**. דמשהגיע זמן אוכלת בתרומה: **אין האשה אוכלת**. דחיישינן שמא ימצא בה מום ונמצאת זרה למפרע, שהיה מקחו מקח טעות. ולמשנה ראשונה שמא ימצא בה מום לא חיישינן, וליכא למיחש נמי שמא תשקה לאחיה ולאחיותיה, דהא מיחד לה דוכתא, הלכך שרי לה לאכל בתרומה משעהגיע זמן:

פרק ה - משנה ד

הרי זו עושה ואוכלת. שתקנו מזונות תחת מעשה ידיה, לפיכך עושה ואוכלת לדברי הכל: המותר. הקדיש את מותר מעשה ידי אשתו מה שהיא עושה יותר על הראוי למזונותיה [י], ולא הקדיש מעשה ידיה עצמן: רבי מאיר אומר הקדש. דסבר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. ואין בן הלכה, אלא הלכה כרבי יוחנן בן הסנדלר דאמר חליו, שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם:

פרק ה - משנה ה

טוחנת. ברחים של יד שהם קטנים. ואם רחים גדולים הם, מכינה כל צרכי הטחינה, כגון נותנתו באפרקסת [יא] וקולטת הקמח: הכניסה לו שפחה אחת. מעות או נכסים כדי לקנות בהם שפחה אחת: יושבת בקתדרא. על פסא מנוחה ואינה הולכת בשליחותו [טו] לכאן ולכאן, ואף על פי כן מוזגת לו את הכוס ומצעת לו את המטה [טז] ורוחצת לו פניו ידיו ורגליו, שמלאכות אלו אין משתמשים בהם באשה אלא באשתו בלבד: שעמום. בהלה. תרגום ובתמהון לבב (דברים כח) ובשעמימות לבא. ופלוגתיהו דרבי אליעזר ורבי שמעון בן גמליאל הוי באשה שאינה בטלה אלא משחקת במיני הצחוק, דלידי זמה איכא, לידי שעמום ליכא, שאין שעמום אלא ביושב ותוהה ובטל לגמרי. והלכה כרבי אליעזר:

פרק ה - משנה ו

המדיר את אשתו מתשמיש המטה. כגון שאמר יאסר הנאת תשמישך עלי. אבל הנאת תשמישי אסור עליך, לא מתסרא, דהא משעבד לה, דכתיב (שמות כא) ועונתה לא יגרע: בית שמאי אומרים שתי שבתות. אם הדירה שתי שבתות תמתין, שכן מצינו ביולדת נקבה שטמאה שבועים: ובית הלל אומרים שבת אחת. שכן מצינו בנדה שטמאה שבועה. וגמרינן מידי דשכיח, הכעס שפועס אדם על אשתו ומדירה דהוא מידי דשכיח, מנדה שהוא מידי דשכיח, לאפוקי לדה דלא שכיח כלי האי. ובית שמאי

סבְּרֵי גְמָרִינָן מִיַּדֵּי דְהוּא גְרָם לָהּ, נָדָר הָאִישׁ שֶׁהוּא גּוֹרֵם לָהּ לְשִׁהוּת, מְלַדָּה שְׁעַל יָדוֹ בָּאָה לָהּ. לְאַפּוֹקֵי נְדָה דְמַמְלֵא קֶאֱתִי לָהּ. וְיִוְתֵר עַל שְׁבֵת אַחַת לְבֵית הַלֵּל אוֹ שְׁתֵּי שְׁבֵתוֹת לְבֵית שְׁמַאי יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה, וְאַפְלוּ הָיָה גְמַל **[כ]** שְׁעוֹנָתוֹ לְשִׁלְשִׁים יוֹם אוֹ סָפָן שְׁעוֹנָתוֹ לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים: **הַתְּלַמִּידִים וְכוּ' שְׁלֹשִׁים יוֹם.** וּמִתְנַיִתִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא. וּפְלִיגֵי רַבֵּנָן עֲלֶיהָ וְאוֹמְרִים אֶפְלוּ שְׁתַּיִם וְשִׁלְשׁ שָׁנִים, וְהִלְכָה כְּחֻמְרֵיהֶם: **הַטִּילִים.** שְׂאִין לָהֶם מְלֶאכֶה וְלֹא סְחוּרָה **[כג]**: **הַחֲמֻרִים.** שְׂיוּצָאִים לְכַפְרִים לְהַבִּיא תְּבוּאָה: **הַגְּמָלִים.** מְבִיאִין חֲבִילוֹת עַל הַגְּמָלִים מִמְּקוֹם רְחוֹק: **הַסְּפָנִים.** הַמְּפָרְשִׁים לְיָם הַגְּדוֹל. וּמִי שֶׁהָיָה בְּתַחֲלָתוֹ בְּעַל אֲמָנוֹת שְׁעוֹנָתוֹ קְרוּבָה וּבִקְשׁ לַעֲשׂוֹת בְּעַל אֲמָנוֹת שְׁעוֹנָתוֹ רְחוֹקָה, אֲשֶׁתּוֹ מְעַכְּבַת עָלָיו, חוּץ מִתְּלַמוּד תּוֹרָה, שְׂאִין הָאִשָּׁה יְכוּלָה לְעַכֵּב עַל בְּעָלָהּ שֶׁהָיָה טִיֵּל אוֹ פּוֹעֵל שְׁלֹא יַעֲשֶׂה תְּלַמִּיד חֶכֶם:

ז **משנה** **-** **ה** **פרק**

הַמּוֹרְדָת. מִתְּשַׁמֵּשׁ. אֲבָל מִמְּלֶאכֶה כּוֹפִין אוֹתָהּ לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶה **[כד]** וְלֹא דִינִינָן לָהּ כְּמוֹרְדָת: **טְרַפְעִיקִין.** כָּל טְרַפְעִיק הוּא מְשַׁקֵּל אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה שְׁעוֹרוֹת שֶׁל כֶּסֶף צְרוּף, כְּמִשְׁקַל שְׁלֹשָׁה דָרְכְּמוֹנִים שְׁקוֹרִין בְּעֶרְבֵי דְרָאָה"ם, שְׁכָל דְרָכְמוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שְׁעוֹרוֹת בִּינוּנִיּוֹת שֶׁל כֶּסֶף: **עַד כְּנֻזָּד כְּתֻבָּתָה.** וְאַחַר כֵּן נִוְתַן לָהּ גִּט וְיוֹצֵאָה בְּלֹא כְּתֻבָּה. אֲבָל אֵינּוּ מְשַׁהֵה אוֹתָהּ כְּדֵי לְפַחוֹת עַל הַנְּכָסִים שֶׁנִּפְלוּ לָהּ מִבֵּית אָבִיהָ וּלְהַפְסִידֵם מִמֶּנָּה: **מוֹסִיפִין עַל כְּתֻבָּתָה שְׁלֹשָׁה דִינָרִים.** מִשּׁוּם דְּצַעְרָא דְגַבְרָא קָשָׁה כְּשֶׁהוּא נִמְנָע מִן הַתְּשַׁמֵּשׁ יוֹתֵר מִצַּעְרָא דְאַתְתָּא, לְפִיכֵן כְּשֶׁהִיא מּוֹרְדָת וּמִצַּעְרָתּוֹ פּוֹחֲתִין לָהּ שְׁבַע דִינָרִין, וּכְשֶׁהוּא מוֹרְד וּמִצַּעְרָה אֵין מוֹסִיפִין לָהּ אֶלָּא שְׁלֹשָׁה דִינָרִים. וְהִיכָא דְמוֹרְדָת אֲמָרִינָן בְּגַמְרָא חֲזָרוּ וְנִמְנְוּ שְׁיִהִיו מְכָרִיזִין עָלֶיהָ אַרְבַּע שְׁבֵתוֹת **[כה]** זֶה אַחַר זֶה בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת וְאוֹמֵר פְּלוּנִית מְרַדָּה בְּבַעֲלָהּ, וְשׁוֹלְחִין לָהּ מִבֵּית דִּין הֵוִי יוֹדְעַת שֶׁאַפְלוּ כְּתֻבָּתָהּ מֵאָה מִנָּה הַפְּסֻדָת אֶת כָּלָן, אַחַת אַרוּסָה וְאַחַת נְשׂוּאָה, וְאַפְלוּ נְדָה **[כז]** וְאַפְלוּ חוּלָה וְאַפְלוּ שׁוּמְרַת יָבִם. וְקִדְּם הַכְרָזָה מוֹדִיעִים לָהּ שְׂרוּצִים לְהַכְרִיז עָלֶיהָ, וְאַחַר הַכְרָזָה מוֹדִיעִין אוֹתָהּ שֶׁכָּבֵר שְׁלֵמָה הַהַכְרָזָה, וְאִם עֲמָדָה בְּמְרַדָּה תִצָּא בְּלֹא

ח **משנה** **-** **ה** **פרק**

הַמְּשַׁרְה אֶת אֲשֶׁתּוֹ עַל יְדֵי שְׁלִישׁ. שְׁנוֹתָן מְזוֹנוּתֶיהָ עַל יְדֵי אַפּוֹטְרוֹפּוֹס

וְאֵינָהּ אוֹכֵלֶת עִמּוֹ. תִּרְגּוּם וַיִּכְרַח לָהֶם כָּרַח גְּדוֹלָה (מְלָכִים ב׳), שִׁירוֹתָא : לא יפחת לה. בשבוע: לא פסק לה שעורים. כפלים מן החטים: אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום ששם השעורים רעות ביותר: דבלה. תאנים דרוסות בעגול ונמכרות במשקל ולא במדה: מפץ. רך ממחצלת: כפה. צעוף אחד: ומנעלים ממועד למועד. מנעלים חדשים לכל שלש רגלים [לג]: חדשים. קשים לה בימות החמה לפי שהם חמים, ויפים לה בימות הגשמים: והשחקים שלה. אף פשיקנה לה חדשים, מפני שמתכסה בהן בימי נדתה:

פרק ה - משנה ט

נותן לה מעה כסף. בכל שבת לצרף דברים קטנים [לו]: ואוכלת עמו ילי שבת. אף על גב דבכל שאר הימים יכול לתת מזונותיה על ידי שלישי אם ירצה, בליל שבת שהוא ליל עונה [לז] חיב לאכל עמה: מעשה ידיה. מותר מעשה ידיה, כלומר מה שעושה יותר על מזונותיה: שתי. קשה לטוות כפלים כשל ערב [מ]. ומשקל של יהודה כפלים כשל גליל: הכל לפי כבודו. מנהג המדינה נמי:

פרק ו

פרק ו - משנה א

מציאת האשה. וירשתה. אם נפלה לה ירשה: הוא אוכל פרות בחייה. והקרן שלה: ופגמה. חבלה שיש בה פחת דמים ששמין אותה כמה הייתה יפה למכר בשוק וכמה היא שונה עכשיו: ובזמן שבגלוי. שהבשת שלו. ועוד, שנמאסת עליו והוא סובלה: ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות. בחייה, והקרן שלה לכשימות או יגרשנה. ואם תמות היא, יורשה. והלכה כרבי יהודה:

פרק ו - משנה ב

וּמַת חֲתָנוּ. וְנִפְלָה לְפָנַי יָבֵם: יָכוֹל הוּא שְׂיֹאמֵר. אוֹ חֲלַץ אוֹ יָבֵם. וְאֵלוֹ לְאַחִיו, אוֹ יִתֵּן מָה שֶׁפָּסַק אוֹ תִשָּׁב עַד שֶׁתִּלְבִּין רֵאשָׁה {ה}. וְאִף עַל גֵּב דְּאַחִיו עִם הָאֶרֶץ וְהוּא תִלְמִיד חֶכֶם, יָכוֹל הוּא לֹמַר לְאַחִיד הַיִּיתִי רוּצָה לָתֵן וּלְךָ אֵינִי רוּצָה לָתֵן:

פרק ו - משנה ג

וְהוּא פּוֹסֵק כְּנֹגֵדוֹן חֲמִשָּׁה עָשָׂר מְנָה. אֶלֶף דִּינָר הֵן עֲשָׂרָה מְנָה, וּכְשָׁבֵא הֶחָתָן לְקַבֵּל עָלָיו וְלִכְתֹּב בְּכֶתֶבָה, כּוֹתֵב שְׁלִישׁ יוֹתֵר, שֶׁהֵן חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה מְנָה, אִם הִכְנִיסָה לוֹ הַפְּלָה דִּינָרִין בְּעִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְשַׁתְּפֵר בָּהֶן {ו}: וּכְנֹגֵד הַשּׁוּם. וְאִם הִכְנִיסָה לוֹ בְּגָדִים וְתַכְשִׁיטִים שְׁצָרִיכִין שׁוּמָא, הוּא פּוֹסֵק פְּחוֹת חֲמֵשׁ, שְׂאֵם הִכְנִיסָה שׁוּם שֶׁל אֶלֶף זֵוִז אֵינִו מְקַבֵּל עָלָיו אֶלָּא שְׂמֵנָה מְאוֹת, שֶׁדָּרָךְ הַבָּאִים לְשׁוּם הַבְּגָדִים וְנִכְסִים שֶׁל הַפְּלָה לְשׁוּמָם יוֹתֵר מִשּׁוּם לְכַבּוֹד הַפְּלָה וְלִחְבָּבָה עַל בְּעֵלָה: שׁוּם בְּמֵנָה וְשׁוּה מְנָה. כְּלוּמַר אִם לֹא שָׂמוּ נִכְסֵי הַפְּלָה וְתַכְשִׁיטִיהָ אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁהֵם שׁוּם בְּשׁוּק {ז}: אֵין לוֹ אֶלָּא מְנָה. לֹא יִכְתְּבוּ בְּשֵׁטֵר הַכְּתָבָה אֶלָּא מְנָה כְּמוֹ שֶׁשָּׂמוּ: שׁוּם בְּמֵנָה הִיא נוֹתֶנֶת שְׁלִשִׁים וְאַחַד סָלַע וְדִינָר. שׁוּם שֶׁהוּא מְקַבֵּלָה בְּמֵנָה, שְׂאִמְרוּ לוֹ כְּתַב מְנָה בְּכֶתֶבָה וְהִיא תִכְנִיס לָךְ שׁוּם שֶׁל מְנָה, צָרִיךְ שְׂיִשׁוּמוֹ אוֹתוֹ בְּבֵית הַחֲתוּנָה שְׁלִשִׁים וְאַחַד סָלַע וְדִינָר, שֶׁהוּא מְנָה וְחֲמִשׁוֹ: וּבְאַרְבַּע מְאוֹת. שׁוּם, כְּשִׁיקַבֵּל עָלָיו הֶחָתָן לְכַתֵּב אַרְבַּע מְאוֹת. הִיא נוֹתֶנֶת חֲמֵשׁ מְאוֹת לְפִי שׁוּמַת הַנוֹעֲדִים: וּכְשֶׁחָתָן פּוֹסֵק וְכוּ'. וְאִם שָׂמוּ הֵם תִּחְלָה וְהִכְנִיסָה לוֹ, בֵּין שׁוּם קָטָן בֵּין שׁוּם גָּדוֹל, הוּא כּוֹתֵב בְּשֵׁטֵר פְּחוֹת חֲמֵשׁ:

פרק ו - משנה ד

פְּסָקָה לְהַכְנִיס לוֹ כְּסָפִים. דִּינָרִים בְּעִין, שְׂמוּכְנִין לְהַשְׁתְּפֵר בָּהֶן מִיָּד: סָלַע. שֶׁהוּא אַרְבַּעַה דִּינָרִין נַעֲשֶׂה לְכַתֵּב בְּשֵׁטֵר הַכְּתָבָה בְּשֵׁשׁ דִּינָרִין, בְּתוֹסֶפֶת שְׁלִישׁ. וְאִשְׁמְעִינוּ תִנָּא דְּבִדִּינָרִין בְּעִין, בֵּין שֶׁהוּן מְרַבִּים כְּגוֹן אֶלֶף

דינר דקתני ברישא, בין שהם מעטים **[ח]** כגון סלע דקתני בסיפא, לעולם נכתבים בשטר הכתבה בשליש יותר, מפני שעומדין להשתפר בהן מיד. ובדברים שצריכין שומא כגון בגדים ותכשיטים, בין שהם מרבים כגון וכנגד השום דקתני דקאי אאלף וזו דאמר ברישא, בין שהם מעטים **[ט]** כגון הא דקתני שום במנה, היא נותנת שלשים ואחד סלע ודינר, לעולם פוחתין חמש בשטר הכתבה ממה ששמו אותם בבית החתונה, לא שנא אם שמו אותם תחלה ואחר כך באין לכתב הכתבה, שאז צריך לפחות בשטר הכתבה החמש מן השומא ששמו בבית הפלה כדקתני וכשהחתן פוסק וכו', ולא שנא אם הוא כתב תחלה הכתבה, שאז צריך שתהיה השומא בתוספת חמש ממה שכתוב בכתבה כדקתני ובארבע מאות שום היא נותנת חמש מאות: **לקפה**. שיתן לה עשרה וזו על כל מנה ומנה שהיא מביאה לו, כדי לקנות לה מהם בשמים ותמרוקי הנשים. ולא אתפרש במתניתין אם לכל שבוע או לכל חדש או לכל שנה **[י]**:

פרק ו - משנה ה

וכן המשיא את היתומה. גבאי צדקה: אם יש בפיס. של צדקה:

פרק ו - משנה ו

מה שראוי לתן לה. עשור נכסים: אם השיא. האב בחייו: את הבת הראשונה ינתן וכו'. בין שהיא פחות מעשור בין שהיא יותר. והלכה כרבי יהודה דאזלינן בתר אמדון דעתיה דאב. ואם אי אפשר לעמד על אמדון דעתו של אב **[יט]**, יתבין לה עשור נכסים דמשתפחי השתא בשעת נשואיה ממקרקעי. אבל ממטלטלי אין לה עשור. ואיכא למאן דאמר דבזמן הזה ממטלטלי נמי אית לה עשור. ואם נשאת ולא תבעה מן היורשים, תובעת לאחר שנשאת, ולא אמרינן אחולי אחלה גביהו. ודוקא כשהיתה נזונית מנכסי אביה, אבל אם פסקו היורשים מלתת לה מזונות (אחולי אחלה **[יט]** אלא אם כן מחתה). ואם היתה בוגרת שאין לה מזונות ועמדה ונשאת ולא תבעה מה שראוי לה לנדניתה מנכסי אביה, אחולי אחלה גבי יורשים ואינה יכולה לתבע עוד, ואפלו היתה נזונית מנכסיהם:

הַמְשַׁלֵּי־שׁ מַעוֹת לְבַתּוֹ. מִסֵּר מַעוֹת בְּיַד שְׁלִישׁ לְצַרְךָ בְּתוֹ לַקְּנוֹת לָהּ שְׂדֵה אוֹ נְדוּנָיָא לְכַשְׁתַּנְשָׂא: **נֶאֱמַן בְּעַלֵּי עָלֵי**. וּתְנִים לוֹ: **יַעֲשֶׂה שְׁלִישׁ כּוֹ'**. יִקְנֶה הַשְּׂדֵה. וְאִין שׁוּמְעִין לָהּ, דְּמַצְנֶה לְקַיִם דְּבַרֵּי הַמֵּת **[כ]**: **וְכִי אֵינָה אֱלָא שְׂדֵה**. כְּלוּמַר אֶפְלוּ כְּבָר נִקְנֶה הַשְּׂדֵה וְהִיא רוּצָה לְמַכְרָה יְכוּלָה לְמַכֵּר, הַלְכָךְ שׁוּמְעִין לָהּ. וּפְלִגְתָּא דְרַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי מֵאִיר דְּוָקֵא בְּגְדוּלָה מִן הָאֲרוּסִין, דְּאֵלוּ לְאַחַר שְׁנַשְׂאֵת דְּבַרֵּי הַכֹּל שׁוּמְעִין לָהּ **[כא]**. וּבְקַטְנָה נְמִי מוֹדָה רַבֵּי יוֹסִי דְאִין בְּמַעֲשֵׂה קַטְנָה כְּלוּם וְאִין שׁוּמְעִין לָהּ. וְהַלְכָה כְּרַבֵּי מֵאִיר:

הַמְדִיר אֶת אֲשֶׁתּוֹ מִלְּהֻנוֹת לוֹ. עַל הַנָּאֵת תַּשְׁמִישׁ אִין הַנֶּדֶר חָל **[א]**, מְשׁוּם דְּמִשְׁעָבֵד לָהּ וְלֹא כֹל כְּמִינִיהּ לְהַפְקִיעַ שְׁעִבּוּדוֹ. וְעַל הַנָּאֵת מְזוֹנוֹת **[ב]** אָף עַל גַּב דְּמִשְׁעָבֵד לָהּ אֲשַׁכְּחוּ דְּחַל הַנֶּדֶר, כְּגוֹן שְׁמִסְפִּיקִין מַעֲשֵׂה יְדִיָּה לְמְזוֹנוֹתֶיהָ. וּבְגִמְרָא פְּרִיזְ אִם כֹּן לָמָּה יַעֲמִיד פְּרִינְס, וּמְשַׁנִּי, כְּגוֹן שְׁאִין מִסְפִּיקִין לְדַבְרִים שְׁהִיתָה רְגִילָה בְּהֵם בְּבֵית אַבִּיהָ, וְעַל זֶה בְּלָבֵד יַעֲמִיד פְּרִינְס שְׁיַפְרִינְסָנָה. וְלֹא שְׁיַעֲמִיד שְׁלִיחַ לְפְרִינְסָה, שְׁהָרִי שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, אֱלָא שְׁאוּמֵר כֹּל הַמְּפְרִינְס אִינוּ מִפְּסִיד **[ג]**: **יֵתֵר מִכֵּן יוֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתֻבָּה**. דְּעַד שְׁלֵשִׁים יוֹם לֹא שְׁמַעִי אִינְשֵׁי וְלִיכָּא זִילוּתָא **[ה]**. טְפִי מְשַׁלְשִׁים יוֹם שְׁמַעִי אִינְשֵׁי וְאִיכָּא זִילוּתָא: **בִּישְׂרָאֵל**. אִם יִשְׂרָאֵל הוּא שְׁיִכּוּל לְהַחְזִיר אֶת גְּרוּשְׁתּוֹ: **וּבְכַהֲנָת**. שְׁאִם יִגְרַשְׁנָה לֹא יוּכַל לְהַחְזִירָהּ, יְהָבוּ לִיהּ רַבְּנָן זִימְנָא טְפִי. וְאִין הַלְכָה כְּרַבֵּי יְהוּדָה:

פרק ז - משנה ב

אחד מכל הפרות. כגון שאמרה היא קונם פרי פלוני עלי, והוא קים לה
{ח}: רבי יהודה אומר כו'. ולית הלכתא כותיה:

פרק ז - משנה ג

שלא תתקשט באחד מכל המינים. [שאמרה היא] קונם בשם פלוני עלי, והוא
קים לה: בעניות שלא נתן קצבה. לדבר, עד מתי אסרו עליה, הוא דיוציא
ויתן כתובה. אבל אם נתן קצבה, תמתין עד אותו זמן. וכמה קצבה, שנים
עשר חדש: ובעשירות שלשים יום. שכן אשה חשובה נהנית מריח
קשויטה שלשים יום, וזאת תהנה מריח הקשויטים שנתקשטה לפני הנדר
שלשים יום. והלכה כרבי יוסי:

פרק ז - משנה ד

רגל אחד יקים, שלשה יוציא ויתן כתובה. הא מתניתין מפרשים לה
בגמרא הכי, רגל אחד יקים, במה דברים אמורים, באשת ישראל, אבל
בכהנת, שנים יקים, שלשה יוציא ויתן כתובה. ומתניתין רבי יהודה היא
דמפליג בין ישראל לכהנת, ולית הלכתא כותיה:

פרק ז - משנה ה

שנועל בפניה. דלת של שמחה והסרת גון. ולבית האבל נועל בפניה,
שלמחר היא מתה ואין אדם סופדה: מחמת דבר אחר. כגון דאתחזק
שבני אדם פרוצים מצויין שם: שתאמרי לפלוני וכו'. דברים של קלות:
שתהא ממלאה ומערה לאשפה. אית דמפרשי לאחר שתשמש וימלא
רחמה שכבת זרע ותנפצנו כדי שלא יקלט הזרע ותתעבר. ואית דמפרשי

שְׁתַּמְלֵא עֲשֶׂרָה כְּדֵי מַיִם וּתְעַרְהָ לְאֲשֶׁפָה, מִפְּנֵי שְׁנֵרְאִית כְּשׁוּטָה:

פרק ז - משנה ו

מֵאֲכִילָתוֹ שְׂאִינוֹ מַעֲשֶׂר. וְלֹא נוֹדַע לוֹ אֶלָּא אַחַר שְׁאָכְלוֹ {זט}, כְּגוֹן דְּאָמְרָה לִיהַ פְּלוּנִי כְּהוֹ {יז} תִּקְוֹ לִי אֶת הַכָּרִי, וְאֶזְלַ שְׂיִילִיהַ וְאֲשַׁתְּפַח שְׁקָרָא {יח}: וּמִשְׂמִשְׁתּוֹ נְדָה. כְּגוֹן שְׁהַחֲזִיקָה נְדָה בְּשִׁכְנוּתֶיהָ שְׂרָאוּהָ לּוּבְשֵׁת בְּגַדֵי נְדוּת, וְלִבְעָלָהּ אָמְרָה טְהוּרָה אֲנִי: וְלֹא קוֹצָה לָהּ חֵלָה. דְּאָמְרָה לִיהַ פְּלוּנִי תִקְוֹ לִי אֶת הָעֵסָה, וְאֶזְלַ שְׂיִילִיהַ וְאֲשַׁתְּפַח שְׁקָרָא: וְטוּוּהַ בְּשׁוּק. וּמְרָאָה זְרוּעוֹתֶיהָ לִבְנֵי אָדָם: וּמִדְּבָרֵת עִם בְּנֵי אָדָם. מְשַׁחֲקֵת עִם הַבְּחוּרִים: וּמְקַלְלֵת יוֹלְדָיו בְּפָנָיו. מְקַלְלֵת וּמְחַרְפֵּת אָבִי בַעֲלָהּ בְּפָנָי בַּעֲלָהּ: הַקּוֹלְנִית. תּוֹבַעַת תִּשְׁמִישׁ בְּקוֹל רֶם עַד שְׂשִׁכְנוּתֶיהָ שׁוּמְעוֹת אוֹתָהּ. וְכָל הַנֵּי צְרִיכוֹת עֲדִים וְהַתְּרָאָה לְהַפְסִידוֹ כְּתַבְתָּן. וְאִין לָהוֹן לֹא כְּתַבְתָּהּ וְלֹא תּוֹסַפְתָּה, וְאִין נוֹטְלוֹת אֶלָּא בְּלֹאוֹתֶיהוֹן הַקְּיָמִים בְּלִבָּד:

פרק ז - משנה ז

שְׂאִין עָלֶיהָ נְדָרִים וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים. בְּאִילוֹ נְדָרִים אָמְרוּ, שְׁלֹא תֹאכַל בְּשֶׂר וְלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן וְלֹא תִתְקַשֵּׁט בְּבִגְדֵי צְבָעוֹנִים. אֲבָל בְּשֶׂאֵר נְדָרִים, מְקַדְּשֵׁת {כא}: כָּל הַמוּמִין הַפּוֹסְלִין בְּפִהֶנּוּם. בְּבִכּוּרוֹת קָא מְנִי לָהוֹ. וְהוֹסִיפוּ עָלֶיהוֹן בְּנָשִׁים זְעָה. וְרִיחַ הַפֶּה {כב} אוֹ רִיחַ רַע בְּמָקוֹם אַחַר בְּגוּפָהּ. וְשׁוּמָא {כו} שְׁיֵשׁ בָּהּ שַׁעַר, בֵּין קֶטְנָה בֵּין גְּדוֹלָה כְּשֶׁהִיא כְּנֹגֵד פְּנֵיהָ, וּכְגוֹן שְׁהִיא תַּחַת כְּפֶה שְׁבְרָאָשָׁה, דְּזִמְנִין מִתְחַזְּיָא וְזִמְנִין דְּלֹא מִתְחַזְּיָא, שְׂאֵם הִיא בְּמָקוֹם הַמְּגַלָּה תְּמִיד הִרִי רָאָה וְנִתְפָּיֵס, וְאֵם הַשׁוּמָא אִין בָּהּ שַׁעַר אִינָה מוּם עַד שֶׁתִּהְיֶה גְּדוֹלָה כְּאִיסָר. וְקוֹלָהּ עָבָה וּמִשְׁנָה מְקוֹל שַׁעַר הַנָּשִׁים. וְנִשְׁכָּה כְּלָב וְנִעְשָׂה בְּמָקוֹם הַנְּשִׁיכָה צְלָקָת, כְּלוּמַר כּוּוֹץ כְּמוֹ מְכוֹת אֵשׁ. וְדִדְיָה גְּסִים מִתְּבָרוּתֶיהָ טַפַּח. וְשִׁדְדִיהָ רְחוּקִים זֶה מִזֶּה עַד שְׁיֵשׁ טַפַּח בֵּין דִּד לְדִד. אֵלוֹ מוּמִין בְּנָשִׁים, וְאֵף עַל פִּי שְׂאִינָם מוּמִין בְּפִהֶנּוּם:

הָאֵב צָרִיד לְהֵבִיא רְאִיה. אִם בָּא לְתַבְעַ כְּתַבְתָּה מִן הָאֲרוּסִין מִזֶּה שְׂמֵמָאן לְקַחְתָּהּ, צָרִיד שְׂיֵבִיא רְאִיה שְׂלֵאֲחֵר שְׂנִתְאַרְסָה הִי בְּה מוּמִין הִלְלוּ. וְאִף עַל פִּי שְׂיֵישׁ לְאִשָּׁה חִזְקָה דְּגוּפָה [כז], הוֹאִיל וְנִמְצְאוּ הַמוּמִין בְּרִשׁוֹת הָאֵב וְאִיכָּא לְמִימַר כָּאן הִי קִדָּם אֲרוּסִין, וְלִפְיֵךְ אִם לֹא הֵבִיא רְאִיה, בְּעַל מְהִימָן: **נִכְנָסָה לְרִשׁוֹת הַבַּעַל.** נִשְׂאָה, וְעַתָּה בָּא לְהוֹצִיאָה בְּלֹא כְּתַבָּה עַל מוּמִין שְׂבִיה, עָלִיו לְהֵבִיא רְאִיה שְׂקִדָּם שְׂנִתְאַרְסָה הִי בְּה מוּמִין הִלְלוּ. דְּכִינֹן דְּלֹא נִמְצְאוּ מוּמִין הִלְלוּ אֶלְא בְּרִשׁוֹתוֹ, אוֹמְרִים כָּאן נִמְצְאוּ כָּאן הִי וְלֵאחֲרַי שְׂנִשְׂאֵת בָּאוּ לָהּ וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵהוּ: **אִינוּ יָכוֹל לְטַעֵן.** דִּידַע וְנִתְפַּיֵס:

שְׂנוּלְדוּ בּוּ מוּמִין. מִשְׂנִשְׂאָה [לא]: **מוּמִין גְּדוּלִים.** נִסְמִית עֵינוּ נִקְטְעָה יָדוּ נִשְׁבְּרָה רִגְלוֹ. וְאִין הִלְכָה כְּרַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְאֶפְלוּ בְּמוּמִין גְּדוּלִים אִין כּוּפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא:

מִפֶּה שְׂחִין. מְצָרַע: **בַּעַל פּוֹלִיפּוֹס.** רִיחַ הַחֹטָם: **וְהַמְקַמֵּץ.** מְקַבֵּץ צוֹאֵת כְּלָבִים: **וְהַמְצָרֵף נַחֲשֵׁת.** הַמְחַתֵּד נַחֲשֵׁת מִמְּקוֹם מוֹצְאוֹ מִן הָאֲרֶץ, וּמְסָרִיחַ הוּא: **וְהַבְּרָסִי.** מְעַבֵּד עוֹרוֹת: **מִפְּנֵי שְׂמֵמָתוֹ.** מִמְּסַמְסָתוֹ. לְשׁוֹן הַמֶּךְ בְּשָׂרוֹ (זְכַרְיָה) וְהִלְכָה (ד'). כְּחֻכְמִים:

פרק ח - משנה א

האשה. עד שלא תתארס. ונתארסה: בית שמאי אומרים תמכר. בעודה ארוסה, אבל משנשאת לא: הואיל וזכה באשה. שהיא ארוסתו: לא יזכה בנכסים. בתמיה: על החדשים. שנפלו לה משנשאת אנו בושין מה ראו חכמים לומר אם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות, אלא שאתם מגלגלים עלינו נכסים שנפלו לה בעודה ארוסה לומר שאם מכרה מכרה בטר לפי להם שזכה בהם הבעל:

פרק ח - משנה ב

נכסים ידועים לבעל ונכסים שאין ידועים. אית דמפרשים נכסים ידועים, מקרקעי (ד). ושאין ידועים, מטלטלי. ואית דאמרי, אלו ואלו ידועים הם. ואלו הם שאינם ידועים, כל שהיא יושבת כאן ונפלו לה נכסים במדינת היס. ופסק ההלכה, בין נכסים שנפלו לה עד שלא תתארס ובין שנפלו לה משנתארסה, אם מכרה אותם אחר שנשאת, הבעל מוציא מיד הלקוחות פרות בחייה, וגוף הקרקע לאחר מיתתה. והלכה כרבי שמעון שחולק בין נכסים הידועים לבעל לנכסים שאינם ידועים:

פרק ח - משנה ג

שמין אותו. דקסבר מה שגדל ברשותו הוו פרות ומה שלא גדל ברשותו הוי קרו. ולפיכך מה שדמי הקרקע יקרים עכשיו בשביל תבואה זו, הוי קרו, וצריך לתן לה דמים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פרותיה: וחכמים אומרים. אף אלו שלא גדלו ברשותו תורת פרות נתנו בהם, הואיל והקרקע קימא לה. והלכה כחכמים:

ביציאתה. אם בא לגרשה: פרות המחפרים לקרקע, בכניסתה שלו. כלומר בשעת נפילתו שלו, כדברי חכמים. ואיכא בין חכמים לרבי שמעון פרות המחפרין בשעת יציאה, דלא אירי בהו חכמים, ולית להו הא דאמר רבי שמעון ביציאתה שלה, דקסברי מה שגדל ברשותו שלו [ו]. והלכה כרבי שמעון:

רבן שמעון בן גמליאל אומר לא תמזר. יכולה היא לעכב. והלכתא כותיה: רבי יהודה אומר לא תמזר. והלכתא כותיה: קממא. דבר מעט ואפלו כל שהוא: ישבע כמה הוציא ויטל. ושבועה זו כעין של תורה היא [י], והני מילי, שהיה השבח כנגד ההוצאה או יותר, אבל אם היתה ההוצאה יתרה על השבח ישבע שבועת התורה [יא] שהוציא כנגד השבח, ויטל כנגד השבח בלבד והשאר יפסיד. וכל זה כשגרשה הבעל, אבל אם מרדה היא, בין אכל הבעל בין לא אכל, ישבע כמה הוציא ויטל [יב] כנגד השבח. ובנכסי צאן ברזל, כל השבח של בעל, דאמרין אם הוסיפו הוסיפו לו:

שנפלו לה נכסים. מבית אביה, בעודה שומרת יבם: מה יעשו בכתבתה. מנה ומאתים ותוספת ונדוניא שהכניסה לו וקבל עליו אחריות: ובנכסים הנכנסין והיוצאין. נכסי מלוג, שפשהיא נכנסת נכנסים עמה וכשיוצאת מבעלה יוצאים עמה: בית שמאי אומרים יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. דספק נשואה ליבם היא וזוכה בחצי ירשתה מספק: נכסים בחזקתו. נכסי צאן ברזל בחזקתו. ולא אתפרש בחזקת מי, אי בחזקת יורשי הבעל הואיל ואחריותו עליו, אי בחזקת יורשי האשה שהיו שלה. ובפרק ד' מיבמות תמצא המשנה הזאת:

יִלְקַח בְּהוֹן קֹרְקַע. לְפִי שְׁפִתְבִּתָּה עַל נְכָסֵי בַעֲלָה הָרֵאשׁוֹן, לְפִיכֶךָ נְכָסֵי הַמֵּת אַחֲרָאִין לְכַתְּבָתָהּ, אֲלֵא שְׁהֵיבְס אֹכֶל פְּרוֹת אִם מִיבְס אֹתָהּ, וְסִבֵּר מִטְלָטְלֵי מִשְׁתַּעֲבָדֵי לְכַתְּבָה: שְׁמִין אוֹתָם. דְּכָל מָה שֶׁגָּדַל בְּרִשׁוֹת הַמֵּת אַחֲרָאִין לְכַתְּבָה: וְחֻכְמִים אוֹמְרִים פְּרוֹת הַמְּחַבְּרִים לְקֹרְקַע שְׁלוֹ. בְּגִמְרָא פְּרִידָה, וְהָא כָּל נְכָסֵי אַחֲרָאִין וְעַרְבָאִין לְכַתְּבָה [יד], וּמִשְׁנֵי, תְּנִי שְׁלָה: כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה. קְסָבְרֵי מִטְלָטְלֵי לְכַתְּבָה לֹא מִשְׁתַּעֲבָדֵי אֲלֵא אִם כּוֹן תִּפְסָה. וּמַחֲזִיקִים דְּבַעַל בְּעִינָן תִּפְסָה. וְהוּא הַדִּין נְמִי דְּפְלִיגֵי אֶפְסָפִים, דְּמֵאֵי שְׁנָא כְּסָפִים מִפְּרוֹת תְּלוּשִׁין. וְהִלְכָה כְּחֻכְמִים: הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ. שְׁמַגְרָשָׁה בְּגִט, וּמַחֲזִירָה. וְלֹא אֲמַרִינָן וַיִּבְמָה אָמַר רַחֲמָנָא וְעַדִּין יְבוּמִין רֵאשׁוּנִים עָלֶיהָ וְלֹא תִסְגִּי לָהּ בְּגִט. וְהָכִי נְמִי כְּשִׁמְרָשָׁה הָוָה אֲמִינָא מְצוּה דְרַמְיָא רַחֲמָנָא עָלֶיהָ הָא קַעֲבָדָה, וְתִיקוּ עָלֶיהָ בְּאִסּוּר אִשְׁתּוֹ אַח וְלֹא מְצִי לְהַחֲזִירָה [טו], קָא מְשַׁמַּע לָן דְּאָמַר רַחֲמָנָא (דְּבָרִים כה) וְלִקְחָה לּוֹ לְאִשָּׁה, כִּיּוֹן שְׁלִקְחָה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ : [זט]:

כָּל נְכָסֵיו. שְׁיַרְשׁ מֵאֲחִיו, אַחֲרָאִין לְכַתְּבָתָהּ: גְּרָשָׁה אִין לָהּ אֲלֵא כְּתַבְתָּהּ. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא גֵרַשׁ הָיוּ כָּל הַנְּכָסִים מִשְׁעֲבָדִים לָהּ [יט]: הָרִי הִיא כְּכָל הַנְּשִׂים. שְׁהַמְּגַרְשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וּמַחֲזִירָה, עַל מְנַת כְּתַבָּה הָרֵאשׁוּנָה הַחֲזִירָה. וְאַצְטְרִיד לְאִשְׁמוּעִינָן הָא בִּיבְמָה [כ], דְּלֹא תִימָא אִשְׁתּוֹ הִיא דְּאִיהוּ כְּתַב לָהּ כְּתַבָּה מִמְמוֹנּוֹ, אֲבָל יְבַמְתּוֹ דְּלֹאוֹ אִיהוּ כְּתַב לָהּ אֲלֵא נְכָסֵי בַעֲלָה הָרֵאשׁוֹן הוּא דְּהוּוּ אַחֲרָאִין וְעַרְבָאִין, הִיכָא דְּגֵרָשָׁה וְאַהֲדָרָה. אִימָא כְּתַבְתָּה מְנִיָּה, קַמְשַׁמַּע לָן : [כא]:

הפּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּנִכְסֵיךָ. בְּעוֹדָה אַרוּסָה כּוֹתֵב לָהּ, לְכַשְׁתַּנְשְׂאִי לִי דִין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּנִכְסֵיךָ. אִף עַל גַּב דְּלֹא קִנּוּ מִנִּיה [א], מוֹכֶרֶת וְנוֹתֶנֶת וּמְכָרָה קֵיס, שְׁנַחֲלָה הַבָּאָה לְאָדָם מִמָּקוֹם אַחֵר [ב], אָדָם מִתְּנָה עֲלֶיהָ שְׁלֹא יִירָשְׁנָה [ג]. וְאִי קִנּוּ מִנִּיה, אֶפְלוּ לְאַחֵר שֶׁנִּשְׂאֵת [ד] מְכָרָה קֵיס, אֲבָל פְּרוֹת אוֹכֵל, וְאִם מִתָּה יוֹרְשָׁה, דְּהִכִּי מִשְׁמַע, בְּנִכְסֵיךָ אֵין לִי דִין, אֲבָל בְּפִרוֹתֶיהֶן יֵשׁ לִי דִין, וְכָל זְמַן שֶׁהוּ נִכְסֵיךָ, שְׂאֵת בְּחַיִּים, אֵין לִי דִין וּדְבָרִים בְּהֵם, הָא לְאַחֵר מִיִּתָּה יֵשׁ לִי בְּהֵם דִּין וּדְבָרִים: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם הוּא אוֹכֵל פְּרֵי פְרוֹת. בְּגִמְרָא מְפָרֵשׁ אֵלוּ הֵן פְּרוֹת וְאֵלוּ הֵן פְּרֵי פְרוֹת, הַכְּנִיסָה לוֹ קֶרְקַע וְעִשְׂתָּה פְרוֹת אֵלוּ הֵן פְּרוֹת, מְכַר אֵלוּ הַפְּרוֹת וְלָקַח בְּהֵן קֶרְקַע וְעִשְׂתָּה פְרוֹת הֵרִי הֵן פְּרֵי פְרוֹת. וּכְשֶׁאָמַר לָהּ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּנִכְסֵיךָ וּבְפִרוֹתֶיהֶן בְּלֶבֶד, אוֹכֵל פְּרֵי פְרוֹת לְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה, דְּהָא לֹא סָלִיק נַפְשִׁיהָ אֶלָּא מִן הַפְּרוֹת בְּלֶבֶד. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה: רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם מִתָּה יִירָשְׁנָה מִפְּנֵי שֶׁמִּתְּנָה עַל מָה שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה. דְּכָתִיב (בַּמִּדְבָּר כו) וַיִּרֶשׁ אוֹתָהּ, מִכָּאֵן שֶׁהִבְעֵל יוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. אֲבָל מִסְקָנָא דְמִלְתָּא, שְׁיִרְשֵׁת הִבְעֵל אֶת אִשְׁתּוֹ אֵינוֹ מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וּקְרָא אֲסַמְכְתָּא בְּעֵלְמָא. וְאִף עַל פִּי כֹן הִלְכָה כְּרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, לֹא מִפְּנֵי שֶׁמִּתְּנָה עַל מָה שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה, אֶלָּא שֶׁחֲכָמִים עָשׂוּ לָהּ חֲזוּק כְּשֶׁל תּוֹרָה:

יִנְתְּנוּ לְכוֹשֵׁל שְׁבָהּ. אֵית דְּמִפְּרָשִׁי, לְמִי שֶׁשְׁטָרוּ מְאָחֵר, שֶׁהוּא כּוֹשֵׁל וְחָלַשׁ שְׁבַכְלָן, שְׂאֵינוֹ יָכוֹל לְטָרֵף לְקוֹחוֹת הַקּוֹדְמִים לוֹ [יא]. וְאֵית דְּמִפְּרָשִׁי, לְכַתְּבַת אִשָּׁה [יב], וְהִיא קְרוּיָה כּוֹשֵׁל שְׂאֵין דְּרַכָּה לְחֹזֵר אַחֵר נִכְסֵי הַמֵּת וּלְבַקֵּשׁ הֵיכָן יֵשׁ לוֹ קֶרְקַע כְּמוֹ הָאִישׁ. וְאִף עַל גַּב דְּמַטְלָטְלֵי דִּיתְמֵי לֹא מִשְׁתַּעֲבָדֵי לְבַעַל חוֹב וְלֹא לְכַתְּבַת אִשָּׁה, הִכָּא דְּלֹאוּ בְּרִשׁוּתֶיהֶן מִנְחִי, סְבִירָא לְרַבִּי טַרְפוֹן דְּמוֹצִיאֵין מִיַּד הַלּוֹה אוֹ מִיַּד שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוּ וְנוֹתְנִין לְבַעַל חוֹב וְלְכַתְּבָה [יג]: יִנְתְּנוּ לְיוֹרְשִׁים. וְלֹא מִהֲנִיא תְּפִיסָה [יד]: שְׁכָלָן צְרִיכִין שְׁבוּעָה. שֶׁהִבָּא לְפָרַע מִנְכָסֵי יְתוּמִים לֹא יִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִשְׁבְּעוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִים אִם יֵשׁ לָהֶם עָלָיו כְּלוּם, הַלְּכָד מִשְׁמַת הַמֵּת זָכוּ בְּהֵן הַיּוֹרְשִׁים וּבְרִשׁוּתָן הֵן:

פרק ט - משנה ג

כָּל הַקּוֹדֵם בָּהּ זָכָה. קָדְמוּ יוֹרְשִׁים, זָכוּ וְאִין מוֹצִיאִין מִיָּדָם, דְּמַטְלִטְלִי דִּיתְמִי לֹא מִשְׁתַּעֲבָדִי לְבַעַל חוֹב וְלִכְתָּבָהּ. קָדָם אֶחָד מֵהֶם הָאִשָּׁה אוֹ הַמַּלְוָה, זָכָה הוּא, דְּרַבִּי טַרְפוֹן אֵית לִיהַ תְּפִיסָה דְּלֶאֱחָר מִיְתָה מִהֲנִיא: זָכָתָה אִשָּׁה יוֹתֵר עַל כְּתָבָתָהּ. אִם קָדְמָה וְתַפְסָה וַיֵּשׁ יוֹתֵר מִן הַכְּתָבָה, אוֹ קָדָם בַּעַל חוֹב וְתַפְסֵס וַיֵּשׁ יוֹתֵר עַל חוּבוֹ: הַמּוֹתֵר כּוֹי יִנְתָּנוּ לְכוֹשֵׁל. זֶה בַּעַל הַשֶּׁטֶר [טז] שֶׁיָּדוּ עַל הַתַּחֲתוֹנָה. וְאִם יָבֵאוּ לְיַד הִיתוּמִים שׁוֹב לֹא יוֹצִיאוּ מֵהֶם לֹא אִשָּׁה וְלֹא בַּעַל חוֹב. וְהָאִידְנָא דְנִהְיִי בְּכָל בְּתִי דִינִים שְׂבִישְׂרָאֵל דְּמַטְלִטְלִי דִּיתְמִי מִשְׁתַּעֲבָדִי לְבַעַל חוֹב, מִי שְׂמַת וְהֵנִיחַ מַטְלִטְלִין וְהָיָה עָלָיו בַּעַל חוֹב וְכִתְבַת אִשָּׁה, כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה, בֵּין בַּעַל חוֹב מִקְדָּם בֵּין בַּעַל חוֹב מֵאַחֵר, שְׂאִין דִּין קְדִימָה בְּמַטְלִטְלִין. וְאִם לֹא קָדָם אֶחָד מֵהֶם, יִחַלְקוּ הַמַּטְלִטְלִין בִּינֵיהֶם, כְּדָאֲמַרִּינָן לְקַמָּן בְּפָרְק מִי שְׂהָיָה נְשׁוּי:

פרק ט - משנה ד

חֲנוּנִית. לְמַכֵּר וְלִקְנוֹת בְּחֲנוּת: אַפּוֹטְרוֹפָא. לְהַתְעַסֵּק בְּמִמוֹנוֹ וּלְשֹׂא וּלְתֵן: מִשְׁבִּיעָה כָּל זְמַן שִׁירְצָהּ. שְׁבוּעָה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה עַל טַעֲנַת שְׂמָא, וְיִכּוֹל לְגַלְגֵּל עָלֶיהָ שְׁלֹא עֲשֵׂתָהּ אוֹנָאָה [כז] עַל פְּלָפָה וְעַל עֲסָתָה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. אֶפְלוּ לְכַתְחֵלָה שְׁלֹא עַל יַדֵּי גִלְגוּל יְכוּל לְהַשְׁבִּיעָה עַל פְּלָפָה וְעַל עֲסָתָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

פרק ט - משנה ה

מִשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשִׁיהָ. אִם גִּרְשָׁה וּמִתָּהּ וְיוֹרְשִׁיהָ תּוֹבְעִין הֵימָנוּ כְּתָבָתָהּ, נִשְׁבָּעִים שְׁבוּעַת הַיּוֹרְשִׁים שְׁלֹא פְקַדְתָּנוּ בְּשַׁעַת מִיְתָה וְלֹא אָמַרְהָ לָנוּ קָדָם לָכֵן וְלֹא מְצִינוּ בֵּין שְׁטְרוֹתֶיהָ שֶׁשֶּׁטֶר כְּתָבָתָהּ פְּרוּעַ [כח]: וְאֵת הַבָּאִים בְּרִשׁוֹתָהּ. אִם מְכָרָה כְּתָבָתָהּ לְאַחֲרִים וְנִתְגַּרְשָׁה וּמִתָּהּ [כט] וְהִלְקוּחוֹת תּוֹבְעִים כְּתָבָתָהּ, נִשְׁבָּעִים אִף הֵן שְׁבוּעַת הַיּוֹרְשִׁים: אֲבָל יוֹרְשֵׁיוּ מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. אִם נִתְאַלְמְנָה וְהִיא אוֹ יוֹרְשִׁיהָ נִפְרָעִין מִן הִיתוּמִים, צְרִיכִים שְׁבוּעָה [כה], שֶׁהָרִי לֹא פִטְרוֹן אֶלָּא מִמָּנוּ אִם תִּגְבָּה כְּתָבָתָהּ בְּחַיּוֹ: לְבָאִין

ברשותי. אם אמכר נכסי ואת באה לפרע מן הלקוחות:

פרק ט - משנה ו

הלכה מקבר בעלה. זו שפטרה בעלה מן השבועה: לבית אביה. שלא נתעסקה שוב בנכסים: אין היורשים משביעין אותה. במה שנתעסקה בין מיתה לקבורה. שאם היו יורשים יכולים להשביעה על כך, מתוך שהיא צריכה להביא עדים במה שהיא מוכרת וקונה לצורך קבורת המת, ישהה המת ויתגול: על העתיד לבא. שלא עכבה בידיה כלום מן העסק שנעשית אפטרופא עליו לאחר קבורת בעלה, דלא מהניא ביה פטור דידיה, שהרי הנכסים של יתומים הם **[כו]**: על שעבר. על עסק שבחיי בעלה:

פרק ט - משנה ז

לא תפרע אלא בשבועה. הנפרע מחברו אינו מדקדק לשום לב על כל מה שפרעו, וזו הואיל ונפרעה במקצת אפשר שנפרעה הכל, ורמו רבנן שבועה עלה כי היכי דתידוק: עד אחד מעיד שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה. תקנת חכמים היא, כדי להפיש דעתו של בעל. ושבועות הללו אף על פי שתקנת חכמים הן, אינן אלא כעין של תורה בנקיטת חפץ, שכל שבועות שתקנו במשנה כעין של תורה הן: מנכסים משעבדים. משום דאי הוה גבי מן הלוח גופיה והוה טעין לוח אשתבע לי דלא פרעתיך, משבעינן ליה, ואנן טענינן בשביל לקוחות דלמא אי הוה גבית מן הלוח **[כט]** הוה טעין לך, אשתבע לי דלא פרעתיך, ובעית אשתבועי, השתא נמי אשתבע:

פרק ט - משנה ח

רבי שמעון. קאי לעיל ארבנן דאמרי המושיב את אשתו חנונית או

אפוטרוֹפָא מְשַׁבְּיעָה כָּל זְמַן שְׁיִרְצָה, וְאִם כָּתַב לָהּ נֶדֶר וּשְׁבִיעָה אֵין לִי וְלֹא לְיֹרְשֵׁי עַלְיָד אֵין יֹרְשֵׁין מְשַׁבְּיעִין אוֹתָהּ, וְאֵתָא הוּא לְאֶפְלוּגִי וְאָמַר דְּכָל זְמַן שֶׁהִיא תּוֹבַעַת כְּתַבְתָּהּ יֹרְשֵׁין מְשַׁבְּיעִין אוֹתָהּ וְאֶפְלוּ כָּתַב לָהּ נֶדֶר וּשְׁבִיעָה אֵין לִי וְלֹא לְיֹרְשֵׁי עַלְיָד [לא]. וְאִם אֵינָה תּוֹבַעַת כְּתַבְתָּהּ אֵין יֹרְשֵׁין מְשַׁבְּיעִין אוֹתָהּ עַל אֶפְטְרוֹפָא שְׁבַחֲיֵי בַעֲלָהּ [לב], וְאֶפְלוּ לֹא פְטָרָה מִן הַשְּׁבִיעָה, דְּלִית לִיהּ דְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר וּמַחֲלִקְתּוֹ דְּאָמְרֵי לְעִיל בְּמַתְנִיתִין מְשַׁבְּיעָה כָּל זְמַן שְׁיִרְצָה. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן [לג]:

פרק ט - משנה ט

הוֹצִיָאָה גִּט וְאֵין עִמּוֹ כְּתַבָּהּ. בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִים כְּתַבָּהּ וְסוּמְכִים עַל תְּנַאי בֵּית דִּין [לה]: גּוֹבָה כְּתַבְתָּהּ. דְּתַנַּאי כְּתַבָּהּ מַעֲשֶׂה בֵּית דִּין הוּא, וְכָל מַעֲשֶׂה בֵּית דִּין כְּמֵאן דְּנִקִּיט שְׁטָרָא דְּמִי. וְדוּקָא מְנָה מְאִתִּים הוּא דְּגַבְיָא, אֲבָל תּוֹסַפֵּת אֵין לָהּ עַד שֶׁתּוֹצִיא שְׁטָר כְּתַבָּהּ: פְּרוּזְבוּל. הִלֵּל תִּקְוֵן פְּרוּזְבוּל כְּדִי שְׁלֹא תִשְׁמַט שְׁבִיעִית, שְׁמוּסָר שְׁטָרוֹתֵינוּ לְבֵית דִּין שְׁיִגְבֶּה מִן הַלּוֹה חוּבוֹ כָּל זְמַן שֶׁיִּתְבַּעֲנוּ, דְּהַשְׁתָּא לֹא קָרִינָא בִּיהּ לֹא יִגַּשׁ, שְׁאִינוּ תּוֹבְעוּ כְּלוּם אֲלֵא בֵּית דִּין תּוֹבְעִין: הֵרִי אֵלוּ לֹא יִפְרְעוּ. חִישִׁינָן שְׁמָא כְּבָר גְּבַתָּהּ כְּתַבְתָּהּ, וְזָה הַשְּׁמִיטָתוֹ שְׁבִיעִית: מִן הַסַּפְנָה. שְׁגָזְרוּ גוֹיִם עַל הַמְצוֹת וְהָיוּ יִרְאִים לְשֹׁמֵר גִּטִּיהוֹן, וּמִשְׁקַבְּלָתוֹ שׁוֹרְפָתוֹ. וְכֵן פְּרוּזְבוּלֵיהוֹן:

פרק י

פרק י - משנה א

מִי שֶׁהָיָה. יֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדְמִים לְיֹרְשֵׁי הַשְּׁנִיָּה. אִם מֵתוּ נִשְׁיוּ אַחֲרָיו עַד שְׁלֹא הִסְפִּיקוּ לְגַבּוֹת: שְׁנִיָּה וְיֹרְשֵׁיהָ קוֹדְמִים. שֶׁהִיא בְּעֵלְת חוּב, וְיֹרְשֵׁי רֵאשׁוֹנָה בָּאִים לִירֵשׁ מֵאַבְיָהוֹן כְּתַבַּת בְּנִין דְּכָרִיו, דְּהָא אֵינּוּן יִרְתוּן תַּנּוּן, לְפִיכָד פּוֹרְעִין אֶת הַחוּב תַּחֲלָה, וּמָה שֶׁנִּשְׁאַר יִירְשׁוּ [א]. וְדוּקָא כְּשֶׁנִּשְׁבְּעָה הַשְּׁנִיָּה עַל כְּתַבְתָּהּ, אִזּוּ הִיא אוֹ יֹרְשֵׁיהָ נוֹטְלִים כְּתַבְתָּהּ. אֲבָל

אם מתה היא לאחר שמת בעלה ולא נשבעה על כתבתה, אין יורשיה נוטלים כלום מכתבתה, דקימא לו אין אדם מוריש שבועה לבניו, כלומר ממון שאין אדם זוכה בו אלא בשבועה ומת קדם שנשבע, אותו ממון אין אדם מורישו לבניו:

פרק י - משנה ב

ויתומים מבקשים כתבת אמן. שכתבה של אחת מרבה משל חברתה, ואומרים בניה כתבת בניו דכרין נטל, וכו' אתם, והשאר נחלק: חולקים בשוה. כשאר כל הירשות, ואין נוטלים כתבת בניו דכרין: אם אמרו יתומים. בני הכתבה הגדולה: הרי אנו מעלין על נכסי אבינו. מעלין דמיהן לקבלם עלינו ביקר, כדי שיהיה שם מותר דינר ויטלו כתבת אמן:

פרק י - משנה ג

היו שם נכסים בראוי. כגון עסקא שבד אחרים או הלואה: אינן בבמחזק. אינן נחשבים להיות כאלו הן מחזקים בדו ויש כאן מותר דינר: שאין להם אחריות. מטלטלים: שיש להם אחריות. קרקעות. והלכה כרבי שמעון. ואף בזמן הזה דנהיגי דמטלטלי דיתמי משעבדי לבעל חוב, אין כתבת בניו דכרין נוהגת במטלטלין אלא בקרקעות:

פרק י - משנה ד

של זו מנה ושל זו מאתים כו'. ושלשתן נחתמו ביום אחד. דאי בתלתא יומי, הקודמת בשטר קודמת בגבוי. או שלא הניח אלא מטלטלין, שאין דין קדימה במטלטלין {ד}: חולקות בשוה. שהרי כח שלשתן שוה בשעבוד מנה, דבכלהו איכא מנה: היו שם מאתים. אין לבעלת מנה שעבוד אלא במנה, אבל במנה שני אין שעבוד לשטר של בעלת מנה: של מנה נוטלת חמשים. בגמרא פריד, שלישיית מנה היה ראוי שתטל, והיאד נוטלת

חמשים שהוא חצי מנה. ומשני, דמתניתין איירי דאמרה לה בעלת מאתים לבעלת מנה, דין ודברים אין לי עמך (ה) במנה המשעבד לך ולא יתמעט חלקך בשבילי, הלכך היא ובעלת שלש מאות חולקות אותו. ומפני שלא נתנה בעלת המאתים לבעלת המנה חלקה במתנה (ו) אלא אמרה לה שלא תריב עמה ובשבילה לא יתמעט חלקה, לאחר שלקחה בעלת המנה חמשים נשאר זכות בעלת המאתים שזה עם זכות בעלת השלש מאות במנה וחצי הנשאר, וכל אחת מהן נוטלת שלשה דינרי זהב שהן שבעים וחמשה דינרים של כסף, שכל דינר זהב הוא עשרים וחמשה דינרים של כסף: **היו שם שלש מאות**. מנה ראשון משעבד לכלם, והשני לבעלת מאתים ולבעלת שלש מאות, והשלישי לבעלת שלש מאות בלבד: **של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים מנה**. כגון דאמרה להו בעלת שלש מאות לבעלת מנה ולבעלת מאתים, דין ודברים אין לי עמכם במנה (ז), הלכך מנה הראשון חולקות בעלת מאתים ובעלת מנה, נמצאת בעלת מנה נוטלת חמשים, ומנה השני חולקות בעלת מאתים ובעלת שלש מאות, נמצאת בעלת מאתים נוטלת מנה, חמשים שחלקה מהמנה הראשון עם בעלת המנה, וחמשים מהמנה השני שחלקה עם בעלת השלש מאות. והמנה השלישי נוטלת כלו בעלת השלש מאות, נמצאת נוטלת ששה דינרי זהב שהם מנה ומחצה, המנה השלישי כלו שנשאר לה וחצי המנה שחלקה עם בעלת המאתים. ובגמרא מסיק דמתניתין רבי נתן היא ואינה הלכה, דאמר רבי אין אני רואה דבריו של רבי נתן בזה, אלא חולקות בשוה, דהואיל וכל נכסיו אחראין לכתבה, כל שלשת המנים משעבדים לבעלת המנה כשאר חברותיה, עד שתגבה כל כתבתה, הלכך חולקות בשוה, וכך נוטלת בעלת המנה כמו בעלת המאתים ושלש מאות. אבל בשלשה שהטילו מעות לכיס זה מנה וזה מאתים וזה שלש מאות, דהתם שבח שהשביחו מעותיהן קא שקלי, דינא הוא שכל אחד יטל לפי מעותיו. ודוקא כשהשביחו מחמת המעות עצמן, כגון שנשתנה המטבע או הוסיפו עליו או פחתו (ח), אז חולקים השבח וההפסד לפי הממון. אבל אם קנו סחורה מן המעות שהטילו לכיס והרויחו בסחורה או הפסידו, אין מחלקים הרוח וההפסד אלא לפי מספר השתפין ולא לפי הממון, וכך נוטל בהפסד ובשבח מי שנותן בכיס מעות מעטים כמו אותו שנתן מעות מרבים, אם לא התנו תחלה שיחלקו לפי ממון. וכן דינים בכל בתי דינים:

פרק י משנה ה

הראשונה קודמת לשניה. אותה שזמן כתבתה מקדם קודמת לשניה שזמנה מאחר. וכן כלם: **הראשונה נשבעת לשניה**. אם שניה טוענת השבעי לי (יא) שלא גבית משל בעלי כלום, דלמא לא ישאר לי ממה שאגבה כתבתי. ואף שלישית תאמר כן לשניה, ורביעית לשלישית. אבל

הַרְבִּיעִית נִפְרָעַת שְׁלֹא בַשְּׁבוּעָה, וּכְגוֹן שְׁאִין שָׁם יוֹרֵשׁ {יב} אוּ בַעַל חוֹב אַחֵר שִׁישְׁבִיעָה: **בֵּן נָנֶס אוֹמֵר כּוֹי**. פְּלוּגְתִּיהוּ דְתַנָּא קַמָּא וּבֵן נָנֶס מְפָרֵשׁ בְּגִמְרָא, כְּגוֹן שְׁנַמְצָאֵת שְׂדֵה אַחַת מֵאֵלוּ הַשְּׂדוֹת שְׁגָבוּ הַשְּׁלֵשׁ נָשִׁים הָרֵאשׁוֹנוֹת, שְׁאִינָה שְׁלוֹ, שְׁנוֹדַע שְׁגָזְלָה {יג} וְסוֹף שְׁיָבֵאוּ בְעָלֶיהָ וְיִטְלוּהָ, וּכְשִׁבָּאָה הַרְבִּיעִית לְגִבּוֹת כְּתַבְתָּהּ מִשְׂדֵה רְבִיעִית בָּאָה זֹאת וְאוֹמְרַת לָהּ לְמַחֵר יָבֵא הַנְּגַזֵּל וְיִטַּל שְׂדֵהוּ מִיָּדִי, רְצוֹנִי שְׁתִּשְׁבְּעִי לִי שְׁלֹא גְבִית כְּתַבְתִּיךְ בְּחַיֵּי הַבַּעַל. תַּנָּא קַמָּא סָבַר בַּעַל חוֹב מֵאַחֵר שְׁקָדִים וְגָבָה, מֵה שְׁגָבָה לֹא גָבָה, הַלְכָךְ לָמָּה תִּשְׁבַּע, אִם יָבֵא הַנְּגַזֵּל וְיִטְרֹף מִזֹּאת תַּחֲזֹר הִיא עַל הַרְבִּיעִית וְתִטַּל מִמֶּנָּה מֵה שְׁגָבְתָה, דְּהוּיָא לָהּ רְבִיעִית בַּעַל חוֹב מֵאַחֵר. וּבֵן נָנֶס סָבַר, בַּעַל חוֹב מֵאַחֵר שְׁקָדִים וְגָבָה, מֵה שְׁגָבָה גָבָה, וְאִם תַּחֲזִיק זֹאת אִין הַשְּׁלִישִׁית יְכוּלָה לְחַזֹּר עָלֶיהָ, וְלְכָךְ תִּשְׁבַּע לָהּ שְׁלֹא גְבַתָּה מִנְכִּסִּי בַעֲלָהּ כְּלוּם. וְהַלְכָה כְּתַנָּא קַמָּא. וּמִמִּילָא שְׁמַעִינָן שְׁאִם תַּפְסָה מִטְּלָטְלִין שְׁצָרִיכָה לְשַׁבַּע לְדַבְּרֵי הַכֹּל, כִּינּוּן שְׁאִין דִּין קְדִימָה בְּמִטְּלָטְלִין וּמֵה שְׁגָבָה גָבָה:

פרק י - משנה ו

וְכַתְּבָה רֵאשׁוֹנָה לְלוֹקַח וְכוּי. וּכְגוֹן שְׁקִנּוּ מִיָּדָה {יז}. וּבְגִמְרָא פְּרִיז, וְתִימָא נַחַת רוּחַ עֲשִׂיתִי לְבַעֲלִי {יח}. וּמִשְׁנֵי, כְּגוֹן שְׁמַכֵּר הַבַּעַל שְׂדֵה זֹאת לְאִישׁ אַחֵר קָדָם לָזֶה וְלֹא רָצְתָה הָאִשָּׁה לְחַתֵּם לוֹ, וְלָזֶה חֲתִמָּה, דְּאִם אֵיתָא דְנַחַת רוּחַ עוֹשָׂה לְבַעֲלָהּ הֵיטָה חוֹתֶמֶת לְרֵאשׁוֹן: **פְּשָׁרָה**. בְּצוּעַ. לֹא כָלוּ לָזֶה וְלֹא כָלוּ לָזֶה. וְלִשׁוֹן פּוֹשְׁרִין הוּא, לֹא חֲמִים וְלֹא קָרִים: **וְכֵן בַּעַל חוֹב**. וְשִׁנֵּי לְקוֹחוֹת. רֵאוּבֵן נוֹשָׂה בְּשִׁמְעוֹן מִנָּה וְלוֹ שְׁתֵּי שְׂדוֹת, וּמְכָרָן לְשִׁנִּים זֹאת בְּחֲמִשִּׁים וְזֹאת בְּחֲמִשִּׁים, וְכַתֵּב בַּעַל חוֹב לְלוֹקַח שְׁנֵי דִין וּדְבָרִים אִין לִי עֵמָּךְ, בַּעַל חוֹב נוֹטֵל מִיָּד הָרֵאשׁוֹן, שְׁהָרִי אִינוּ יְכוּל לומר לוֹ הַנְּחַתִּי לָךְ מְקוֹם שְׁתַּגְּבָה מִמֶּנּוּ, שְׁחֹבֹבוּ כְּנֶגְדַּ שְׁנִיָּהֶם, וְלוֹקַח רֵאשׁוֹן מוֹצִיא מִיָּד הַשְּׁנִי, וּבַעַל חוֹב חוֹזֵר וּמוֹצִיא אָף זֹאת מִן הָרֵאשׁוֹן, וְלוֹקַח שְׁנֵי מִבַּעַל חוֹב, וְחוֹזְרִין חֲלִילָה עַד שְׁיַעֲשׂוּ פְּשָׁרָה: **וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלַת חוֹב**. שְׁהִיָּה לָהּ כְּתַבְתָּהּ עַל בַּעֲלָהּ וּמְכָר שְׁתֵּי שְׂדוֹתָיו לְשִׁנִּים וְאִין בְּשִׁנִּיָּהֶם אֶלָּא כִּדִּי כְּתַבְתָּהּ, וְכַתְּבָה לְשִׁנֵּי דִין וּדְבָרִים אִין לִי עֵמָּךְ, הָאִשָּׁה מוֹצִיאָה מִיָּד לוקַח רֵאשׁוֹן, וְהוּא מִן הַשְּׁנִי, וְהַשְּׁנִי מִן הָאִשָּׁה [וְהָאִשָּׁה מִן הָרֵאשׁוֹן] וְלוֹקַח רֵאשׁוֹן מִיָּד הַשְּׁנִי, וְחוֹזְרִים חֲלִילָה:

פרק יא

פרק יא - משנה א

אלמנה נזונת מנכסי יתומין. בין קרקעות בין מטלטלין [א]. דתנאי כתבה הוא, ואת תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי: ואין חיבין בקבורתה. שהבעל חיב בקבורתה תחת ירשתה, ועכשיו שירשיה גובין כתבתה מירשי הבעל, הם יקברוה. וממילא שמעינן שאם מתה ולא נשבעה על כתבתה, שעכשיו אין יורשיה גובין כתבתה, על ירשי הבעל מטל לקברה [ד]:

פרק יא - משנה ב

בין מן הארוסין. שאין לה מזונות ומוכרת לכתבתה: בין מן הנשואין. שהיא מוכרת למזונות: מוכרת שלא בבית דין. כלומר שלא בבית דין ממחין. ומכל מקום צריכה למכר בפני שלשה שיהיו בקיאים בשומת קרקע: רבי שמעון אומר מן הנשואין. שהיא מוכרת למזונות, מוכרת שלא בבית דין, שאי אפשר לה להיות יושבת ומתענה עד שיזדקקו לה בית דין. אבל מן הארוסין שאין מכירתה אלא לכתבה, אינה מוכרת אלא בבית דין. ואין הלכה כרבי שמעון:

פרק יא - משנה ג

מכרה כתבתה. מנה מאתים: לא תמכר את השאר. התוספת, אלא בבית דין. ומתניתין רבי שמעון היא דאמר אין מוכרת שלא בבית דין אלא למזונות, וזו הואיל וגבתה מקצת כתבתה אין לה מזונות: וחכמים אומרים מוכרת היא. לכתבה, אפלו לפרקים. ואף על פי כן מוכרת היא בינתים למזונות, שלא אבדה מזונותיה, ואף על פי שגבתה קצת כתבתה: וכותבת. בשטר המכירה, למזונות מכרתי: וגרושה לא תמכר. לכתבה, אלא בבית דין. דטעמא מאי אמור רבנן אלמנה בין מן הארוסין מן הנשואין מוכרת שלא בבית דין, לפי שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין, וזו הואיל וגרושה היא לא אכפת ליה. והלכה כחכמים שאשה

מוכרת בין לכתבה בין למזונות שלא בבית דין ממחים, ואפלו התקבלה מקצת כתבתה מוכרת למזונות עד שתתקבל כל כתבתה. וכשמוכרת, בין לכתבה בין למזונות, צריכה שבועה ואינה צריכה הכרזה:

פרק יא - משנה ד

שׁוֹה מֵאֲתִים בְּמִנְה נִתְקַבְּלָה כְּתָבָתָהּ. דְּאִמְרִינן לָהּ אֶת אֶפְסָדָתָּהּ. וְשׁוֹה מִנְה בְּמֵאֲתִים אִף עַל גַּב דְּהִיא הֲרוּיָהּ לֹא מִצִּית לְמִימַר אָנָּה אֲרוּחִי, שֶׁהַשׁוֹלֵחַ שְׁלוּחוֹ לְשׁוֹק לְסַחֲרָה וְלִקַּח בְּזוּל הַכֹּל לְבַעַל הַמְּעוֹת. וְלֹא שְׁמַעִינן מִהֶכָּא אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁאִין לוֹ קֶצֶבָה, כְּגוֹן קֶרְקַע שֶׁדָּרְכּוֹ לְהַמְכֹּר בְּאֵמֶד זֶה בְּפָחוֹת וְזֶה בְּיֵתֶר, אֲבָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ קֶצֶבָה וְקִנְיָה הַשְּׁלִיחַ בְּפָחוֹת, לֹא אֶתְבָּרִיא לֹן דִּינָא מִהֶכָּא. וְחִזִּינָא לְרַבּוֹתָא דְאַפְלִיגוּ בָּהּ. וּמִסְקֵנָא לְפּוּם מֵאִי דְחִזִּי לָן, שְׁחוֹלְקִין הַשְּׁלִיחַ וְהַמְשַׁלֵּחַ {ט}: **מְכָרָה בְּטֵל**. שְׁאוֹתוֹ דִּינָר אִין לָהּ רְשׁוּת לְמַכֵּר, נִמְצָא שְׁכָל הַמְּכָר טְעוּת, שֶׁהָרִי בְּבֵת אַחַת הִיא: **לְעוֹלָם מְכָרָה קָיָם**. וְהִיא תַּחֲזִיר אֶת הַדִּינָר לְיֹרְשֵׁינָן, דְּמָה הַפְּסִידָתָן. עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּאוֹנָא פְּדִי שְׁאֵלוֹ לֹא הִיָּתָה הָאוֹנָא הִיא מִשְׁתַּיֵּר שְׂדָה בֵּת תַּשְׁעָה קַבִּין, שֶׁהוּא שְׁעוֹר שְׂדָה {יא}: **וּבִגְנָה בֵּת חֲצִי קַב**. שֶׁהוּא שְׁעוֹר גְּנָה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבָּן שְׁמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל:

פרק יא - משנה ה

אגרת בקרת. הכרזה. שעל ידי ההכרזה בני אדם מבקרים בה. ובהא מודה תנא קמא לרבן שמעון בן גמליאל. והלכה כתנא קמא:

פרק יא - משנה ו

השנייה. שניות לעריות, שהן מדברי סופרים: **אין להם כתבה**. מנה מאתים. ממאנת, משום דמעצמה יוצאה. שנייה, קנסיה רבנן מפני שהיא מרגילתו לנשאה {כא}, שאינה נפסדת כלום בנשואין שהרי אינה נפסלת

בהן וילדה פֶּשֶׁר. אֵילוּנִית, מְשׁוּם דְּמִקַּח טְעוּת הוּא: **וְלֹא פְרוֹת**. הַפְּרוֹת
שֶׁאֵכֵל הַבַּעַל אֵין מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ **[כב]**: **וְלֹא מְזוֹנוֹת**. כְּגוֹן אִם לֹוֹתָהּ וְאָכְלָהּ
בְּעוֹדָה תַּחְתָּיו וְאַחַר כֵּן מֵאַנָּה, אֵין הַבַּעַל חַיֵּב לְשֵׁלֵם. אֲבָל חַיֵּב בְּמְזוֹנוֹתֶיהָ
בְּעוֹדָה תַּחְתָּיו. וְהַשְּׁנִיָּה וְהָאֵילוּנִית אֵין לָהֶם מְזוֹנוֹת בְּעוֹדָן תַּחְתָּיו **[כג]**, וְכֵל
שָׁכַן אִם לוֹו וְאָכְלוּ שָׂאִין הַבַּעַל חַיֵּב לְשֵׁלֵם: **וְלֹא בְּלֹאוֹת**. שֶׁנֶּאֱבָדוּ וּבְלוּ
לְגַמְרִי, בֵּין מְנַכְסֵי מְלוּג בֵּין מְנַכְסֵי צֶאֱן בְּרִזָּל **[כד]**, אֵין הִמְמָאָנֶת יִכּוּלָה
לְהוֹצִיא מִיַּד בַּעֲלָהּ. אֲבָל בְּלֹאוֹתֶיהָ הַקְּיָמִים נוֹטְלֶת לְעוֹלָם, בֵּין הִמְמָאָנֶת
בֵּין הַשְּׁנִיָּה בֵּין הָאֵילוּנִית, וְאַפְלוּ זָנְתָה לֹא הַפְּסִידָה בְּלֹאוֹתֶיהָ הַקְּיָמִים.
וְהַשְּׁנִיָּה אֵין לָהּ בְּלֹאוֹת שֶׁל נְכָסֵי מְלוּג, אֲבָל בְּלֹאוֹת שֶׁל נְכָסֵי צֶאֱן בְּרִזָּל יֵשׁ
לָהּ **[כה]**:

פרק יב

פרק יב - משנה א

הַנוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפְסִיקָה עִמּוֹ. בְּשֵׁטֶר וְקַנְיָן, אוֹ שֶׁאָמַר לְעַדִּים אַתָּם עַדִּי
[א] שֶׁאֲנִי מְחַיֵּב עֲצָמִי לְזוֹן אֶת בֵּתָהּ שֵׁישׁ לָהּ מֵאִישׁ אַחֵר: **לְכַשְׁתַּבֵּא אֶצְלִי**.
כְּלוּמַר אִם הִיִּיתִי מְקִיָּם אֶת אִמָּהּ הִיִּיתִי זָנָה: **מוֹלִידָה לָהּ מְזוֹנוֹתֶיהָ לְמָקוֹם**
שֶׁאִמָּה שָׂם. דְּקִיָּמָא לָן בֵּת אֶצְלֵ אִמָּהּ בֵּין גְּדוּלָה בֵּין קְטִנָּה כֹּל זְמַן שֶׁהָאִם
רוֹצָה, וְהִבּוּ עַד שֶׁשׁ שָׁנִים אֶצְלֵ אִמּוֹ, וְחַיֵּב הָאֵב לְפָרְנָסוֹ וְהוּא אֶצְלֵ אִמּוֹ אִם
הָאִם רוֹצָה:

פרק יב - משנה ב

בְּנוֹתֶיהֶן נְזוּנוֹת מְנַכְסִים בְּנֵי חוּרִין. וְלֹא מִמְשַׁעְבְּדִים, שֶׁאֵין מוֹצִיאִים
לְמִזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת מְנַכְסִים מְשַׁעְבְּדִים, מִפְּנֵי תַקּוּן הָעוֹלָם, שֶׁאֵין
הַלְקוּחוֹת יוֹדְעִים כְּמָה יַעֲלוּ הַמְזוֹנוֹת כִּי הֵיכִי דְלִיזְהַרוּ לְהַנִּיחַ לָהֶם מְקוֹם
לְגַבּוֹת: **וְהִיא נְזוּנָת**. אוֹתָהּ הַבֵּת: **שֶׁהִיא כְּבַעֲלַת חוּב**. שֵׁישׁ לָהּ עֲלִיהֶן שֵׁטֶר

מזונות [ח]: כל זמן שאת עמי. ולא אם אמות או תמותי או אגרשך:

פרק יב - משנה ג

ונותנין לה מדור. וכן כלי תשמיש ועבדים ושפחות שהיתה משתמשת בהם בחיי בעלה. ואם נפל הבית אין חיבים לבנות לה בית אחר, דאת תהא יתבא בביתי תנן [ט]. ואפלו רצתה לבנותו מממונה אין שומעין לה: אם את אצלנו יש לך מזונות. שברכת הבית ברבה [י]:

פרק יב - משנה ד

כל זמן שהיא בבית אביה. והיורשים נתנו לה מזונותיה שם: גובה כתבתה. כשתרצה: שתעשה טובה. מנכסי יתומים, נותנת לחם ומלח לשכנותיה כדי כתבתה [יב]: וחכמים אומרים. לא הזכרו חמש ועשרים שנה להפסידה כתבתה בשביל הטובה שתעשה מנכסי היתומים, אלא לענן המחילה הזכרו, דהואיל ושתקה ולא תבעה כל השנים הללו מחלה, הלכך כל זמן שהיא בבית בעלה אין שתיקתה מחילה, שמפני שמכבדים אותה היא בושה לתבע כתבתה, אבל בבית אביה מששתקה עשרים וחמש שנים מחילה היא: מתה, יורשיה מזכירין כתבתה. כלומר צריכין לתבע כתבתה בתוך עשרים וחמש שנה. ודוקא כשנשבעה על כתבתה קדם שמתה הוא דירשיה יכולים לתבע כתבתה. אבל אם לא נשבעה על כתבתה, אין יורשיה יורשים מכתבתה כלום, שאין אדם מוריש שבועה לבניו:

פרק יג

שְׁנֵי דִינֵי גְזֵלוֹת. שֶׁהָיוּ גּוֹזְרִין גְּזֵרוֹת עַל הַגְּזֵלָנִים [א] וְקוֹנְסִים עֲלֵיהֶם קְנָסוֹת: שְׁנֵי דְבָרִים. שֶׁאִין חֲכָמִים מוֹדִים לוֹ: תִּשְׁבַּע בְּסוּף. כְּשִׁישְׁמְעוּ בּוֹ שְׁמַת וְתָבֵא לְגִבּוֹת כְּתִבְתָּהּ, תִּשְׁבַּע שְׁלֹא עִכְבָּהּ בְּיָדָהּ מִשָּׁל בְּעֵלָהּ כְּלוּם [ב]: וְלֹא תִשְׁבַּע בְּתַחֲלָהּ. בְּשַׁעַת גְּבִית מְזוֹנוֹת. וְרַמְבַּ"ם פָּרַשׁ, תִּשְׁבַּע בְּסוּף, כְּשִׁיבֵא בְּעֵלָה וַיִּכְחִישְׁנָה וַיֹּאמֶר הַנְּחִתִּי לָךְ מְזוֹנוֹת, תִּשְׁבַּע שְׁלֹא הֵנִיחַ לָהּ כְּלוּם: רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִפְאִי אוֹמֵר. וְהִלְכָה כְּמוֹתוֹ. וְדוֹקָא אַחַר שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים לִיצִיאַת הַבַּעַל פּוֹסְקִין מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁה אִם תִּבְעָה מְזוֹנוֹת, אֲבָל קִדָּם זְמַן זֶה לֹא, שְׁחִזְקָה אִין אָדָם מֵנִיחַ בֵּיתוֹ רִיקוֹן וַיּוֹצֵא:

אֲבָד אֶת מְעוֹתָיו. דָּאָמַר, לֹא אֶמְרָתִי לָךְ הַלּוּנִי וְאֲנִי אֶפְרַע. אֲבָל אִם הִלָּוָה אֶת הָאִשָּׁה מְעוֹת לְמְזוֹנוֹתֶיהָ עַל מְנַת שְׁתַּשְׁלֵם לוֹ, הוּא תּוֹבְעָה וְהִיא תּוֹבַעַת אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁלֵם. וְאִם הַבַּעַל טוֹעֵן הַנְּחִתִּי לָהּ מְזוֹנוֹת, וְהִיא אוֹמְרַת לֹא הֵנִיחַ וְרוֹצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ, נִשְׁבַּע הַבַּעַל שְׁבוּעַת הַסֵּת וְנִפְטָר, וַיְהִי הַמְּעוֹת חוֹב עָלֶיהָ לְכִשְׁתַּתְּאֲלָמוֹן אוֹ תַתְּגַרֵּשׁ. וַיְבָהּא מִתְּנִיתִין נִמְי הִלְכָה כְּרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִפְאִי:

וּבְנִכְסִים מְעֻטִים. שֶׁאִין בָּהֶם פְּרִנְסָה [ו] שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ לְזָכָרִים וְלִנְקֻבוֹת [ז]. וְרַמְבַּ"ם פָּרַשׁ, כָּל שֶׁאִין בָּהֶם לְפְרִנְסַת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת עַד שֶׁיִּבְגְּרוּ הַבָּנוֹת, קְרוּי נְכָסִים מְעֻטִים [ח]: בְּשִׁבִיל שְׁאֵנִי זָכָר הַפְּסָדְתִּי. כְּלוּמַר, בְּשִׁבִיל שְׁאֵנִי זָכָר וְרֵאוּי לִירֵשׁ בְּנִכְסִים מְרַבִּים הַפְּסָדְתִּי בְּנִכְסִים מְעֻטִים. וְאִין הִלְכָה כְּאֲדָמוֹן:

והוֹדָה בְּקִנְיָנָיו. רִיקִים בְּלֹא שֶׁמֶן. וּכְגוֹן שֶׁטָעְנוּ חֲבָרוֹ עֲשָׂרָה כִּדֵּי שֶׁמֶן יֵשׁ לִי אֶצְלָךְ [י]: אֲדַמּוֹן אוֹמֵר. יֵשׁ בְּמִשְׁמְעוֹת טָעֵנָה זֶה שֶׁמֶן וְכִדִּים, וּכְשֶׁהוֹדָה לוֹ בְּכִדִּים רִיקִים הָיִי הוֹדָאָה בְּמִקְצָת וְחִיב שְׁבוּעָה: וְחֻכְמִים אוֹמְרִים. אֵין בְּמִשְׁמְעוֹת טָעֵנָה זֶה אֶלֶּא שֶׁמֶן בְּלִבָּד שְׁעוֹר עֲשָׂרָה כִּדִּים, וּכְשֶׁהוֹדָה לוֹ בְּכִדִּים רִיקִים, מָה שֶׁטָעְנוּ לֹא הוֹדָה לוֹ וּמָה שֶׁהוֹדָה לוֹ לֹא טָעְנוּ, וְאֵין כָּאֵן הוֹדָאָה בְּמִקְצָת מִמֵּין הַטָּעֵנָה וְאֵינוֹ חִיב שְׁבוּעָה. וְהִלְכָה כְּאֲדַמּוֹן:

וּפְשֵׁט לוֹ אֶת הָרֶגֶל. לְשׁוֹן בְּזִיווֹן, כְּלוֹמֵר טַל טֵיט וְאַבֶּק שֶׁתַּחַת רֶגְלִי. פְּרוֹשׁ אַחֵר, תִּלְהֵ אֹתִי בְּרֶגְלִי עַל הָעֵץ, שֶׁאֵין לִי מָה לְתַן לָךְ. וְרַמְבַּ"ם פִּרְשׁ וּפְשֵׁט לוֹ אֶת הָרֶגֶל, שֶׁהִלָּךְ בְּדַרְךְ מֵרְחוֹק [יא]: עַד שֶׁתִּלְבִּין רֵאשָׁה. עַד שֶׁתִּזְקֶין. וְאֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לֹא לְכַנֵּס וְלֹא לְפָטֵר: אֲדַמּוֹן אוֹמֵר כּוֹי. וְהִלְכָה כְּאֲדַמּוֹן:

הַעוֹרֵר עַל הַשְּׂדָה וְכוּ'. רְאוּבֵן מְעַרְעֵר עַל הַשְּׂדָה שֶׁבִּיד שֶׁמְעוֹן וְאוֹמֵר לוֹ, לֹא שֶׁמְכַר לָךְ גִּזְלָה מִמֵּנִי, וְהוּא חֲתוּם עַל שֵׁטֶר הַמְּכִירָה שֶׁכָּתַב לֹא לְשִׁמְעוֹן שֶׁמְכַר לוֹ: אֲדַמּוֹן אוֹמֵר יָכוֹל הוּא שֵׁיאֵמֵר. מָה שֶׁלֹּא עָרַעְרַתִּי בְּשַׁעָה שֶׁלְקַחְתָּ שְׂדָה זֶה מִלּוֹי וְחֲתַמְתִּי עַד בְּתוֹךְ הַשֵּׁטֶר, לְפִי שֶׁלּוֹי אָדָם חִזַּק וְקָשָׁה לְהוֹצִיאָהּ מִיָּדוֹ וְנָח לִי שֶׁתִּהְיֶה בְּיָדְךָ שְׁאוּצִיאָנָה מִמֶּךָ בְּדִין: אֲבָד אֶת זְכוּתוֹ. דְּהוֹאִיל וְחֲתַם הוֹדָה שֶׁאֵין לוֹ יַעֲסֵק בָּהּ. וְאֵין הִלְכָה כְּאֲדַמּוֹן. וְדוֹקָא כְּשֶׁחֲתַם בָּהּ בְּעַד הוּא דְּפִלְיָגִי אֲדַמּוֹן וְחֻכְמִים, אֲבָל אִם הוּא חֲתוּם בְּדִין לְקַיֵּם אֶת הַשֵּׁטֶר, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁלֹּא אֲבָד אֶת זְכוּתוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לוֹמֵר לֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ מָה שֶׁכָּתוּב בַּשֵּׁטֶר, שֶׁהִדִּין הַחוּתָם עַל הַהֲנַפֵּק לְקַיֵּם אֶת הַשֵּׁטֶר: אֵין צָרִיךְ שֶׁיִּדַע מָה שֶׁכָּתוּב בַּשֵּׁטֶר אֶלֶּא שֶׁיִּכְפִּיר חֲתִימַת הַעֲדִים בְּלִבָּד:

וְאֵבֶדָה דְרָדָךְ שְׂדֵהוּ. שֶׁחֲחִזְקוּ בָּהּ בְּעֵלֵי הַשְּׂדוֹת שֶׁבְּמִצְרָיו: יֵלֵךְ לוֹ בַּקְצָרָה. עַל כְּרַחֵם יִטַּל לוֹ דְרָדָךְ לְשֵׂדֵהוּ, אָבֵל יִבְרַר לוֹ דְרָדָךְ קְצָרָה שֶׁלֹּא יִרְבֶּה לְטַל. וּבְזִמּוֹן שֶׁאֲרַבְעָה בְּנֵי אָדָם מְקִיפִים אוֹתוֹ מֵאֲרַבַּע רוּחוֹת מוֹדֶה אֲדָמוֹן לְחֲכָמִים שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לוֹמַר אֵינִי רָאִיָּה דְדִרְכָךְ גְּבֵאֵי וְשִׁקוּל. וְאִם אָדָם אֶחָד הִקְיִפָּהוּ מֵאֲרַבַּע רוּחוֹת מוֹדִים חֲכָמִים לְאֲדָמוֹן דְּמָמָה נִפְשָׁךְ אוֹרְחִיָּה גְבִיָּה הוּא. לֹא נִחְלְקוּ אֶלָּא כְּשֶׁהִקְיִפָּהוּ אָדָם אֶחָד שֶׁבָּא מִכַּח אֲרַבְעָה בְּנֵי אָדָם. אֲדָמוֹן אוֹמֵר, מְצִי אֶמֶר לִי מָה נִפְשָׁךְ אוֹרְחִי גְבָךְ, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מְצִי אֶמֶר לִי הֵיאֵךְ, אֵי שְׂתַקְתָּ שְׂתַקְתָּ [יד], וְאֵי לֹא, מֵהִדְרָנָא שְׂטָרָא לְמַרְיָהוּ וְלֹא מְצִית לְאִשְׁתַּעוּיֵי דִינָא בְּהַדִּיָּהוּ. וְהִלְכָה פְּחֲכָמִים:

וְהִלָּה הוֹצִיא שְׂמֹכֵר לוֹ אֶת הַשְּׂדֵה. הַלְוָה הוֹצִיא עָלָיו שְׂטֵר מְכִירָה מֵאַחֲרֵת לְשְׂטֵר הַהֲלוּנָא, וְאוֹמֵר שְׂטָרְךָ מְזִיף אוֹ פְּרוּעַ, שְׂאִם הֵינִי חַיֵּב לָךְ לֹא הֵייתָ מוֹכֵר לִי אֶת הַשְּׂדֵה, שֶׁהָיָה לָךְ לְגִבּוֹת חוֹבְךָ: זֶה הָיָה פְּקִחַ שְׂמֹכֵר לוֹ אֶת הַשְּׂדֵה. לְפִי שֶׁהָיָה זֶה מְבָרִיחַ מִטְּלָטְלוֹ, וְלֹא הָיָה לוֹ מֵהֵיכָן יִמְשַׁכְּנֵנוּ עַל חוּבוֹ, וְעַכְשָׁיו יִטַּל אֶת הַקְּרָקַע. וּבְאַתְרָא דְּהַלּוּקָח יְהִיב זוּזֵי וְהִדֵּר כְּתָבֵי שְׂטֵר מְכִירָה כְּלֵי עֲלָמָא לֹא פְּלִיגֵי שֶׁהָיָה לְמוֹכֵר לְעַכְבַּ בְּחוּבוֹ הַמְּעוֹת שֶׁקִּבֵּל [טו] וְלֹא יִכְתֹּב לוֹ הַשְּׂטֵר, וְכִיּוֹן שֶׁכְּתָבוּ הוֹכִיחַ שְׂאִין לוֹ עָלָיו חוּב. כִּי פְּלִיגֵי בְּאַתְרָא דְּכְתָבֵי שְׂטָרָא וְהִדֵּר יְהִיב הַלּוּקָח זוּזֵי. אֲדָמוֹן סָבַר, אֵיבְעֵי לִיָּה לְמַמְסָר מוֹדְעָה אֵינִי מוֹכֵר לוֹ אֶלָּא כְּדִי שְׂאוּכַל לְמַשְׁכְּנוֹ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, הֵיאֵ דְלֹא מְסַר מוֹדְעָא כִּי יָרָא שְׂמָא יִשְׁמַע הַדְּבָר וְיִמְנַע מִלְּקַנּוֹת אֶת הַשְּׂדֵה וְהִלְכָה [טז]. פְּחֲכָמִים:

וְחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה גּוֹבָה שְׂטֵר חוּבוֹ. וְהִלְכָה פְּחֲכָמִים:

שֵׁשׁ אֲרָצוֹת לְנִשְׂוֹאִין. שָׂאֵם נִשְׂא אִשָּׁה בְּאֶחַת מֵהֶן [יט], אֵינוֹ יָכוֹל לְכוֹפֶה לְצֵאת אַחֲרָיו מֵאֶרֶץ אֶל אֶרֶץ: כְּרֹד. גְּדוֹל מַעִיר. וְהוּא מְקוֹם שְׂוָקִים, וּמִכָּל סְבִיבֵיו בָּאִין שָׁם לְסַחֲרָה, וְכָל דְּבַר מְצוּי בּוֹ: אֲבָל לֹא מַעִיר לְכְרֹד. שְׂיִשִּׁיבַת הַכְּרָכִין קֶשֶׁה, מִפְּנֵי שֶׁהַכָּל מִתְיַשְׁבִּים שָׁם וְדוֹחֲקִים וּמְקַרְבִּים הַבְּתִים זֶה לְזֶה וְאִין שָׁם אֲוִיר: וְלֹא מִכְרֹד לְעִיר. דְּבַכְרֹד שְׂכִיחֵי כָּל מִיּוֹ, בְּעִיר לֹא שְׂכִיחֵי כָּל מִיּוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהַנְּוִה הַיְּפָה בּוֹדֵק. אֶת הַגּוֹף וּמַחְלִיאֻוֹ, שְׂשֻׁנִי וְסֵת אֶפְלוֹ לְטוֹבָה תִּחְלַת חֲלֵי מַעִים. וְהִלְכָה כְּרָבֵן שְׂמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל. וְאִם אִישׁ מֵאֶרֶץ הַגְּלִיל נִשְׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אוֹ אֶפְרָא, כּוֹפִין אוֹתָהּ לְצֵאת עִמּוֹ, שְׂעַל מְנַת כֶּן נִשְׂאָה. וּבְכָל מְקוֹם מוֹצִיאִים מַעִיר שְׂרַבָּה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים לְעִיר שְׂרַבָּה יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא מַעִיר שְׂרַבָּה יִשְׂרָאֵל לְעִיר שְׂרַבָּה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים:

פרק יג - משנה יא

הַכָּל מַעֲלִין. אֶת כָּל בְּנֵי בֵיתוֹ אָדָם כּוֹפֶה לְעֵלוֹת עִמּוֹ לִירוּשָׁלַיִם, וְאֶפְלוֹ אִם קָנָה עֶבֶד עֶבְרִי יִלְדֵי הָעֶבֶד אַחֲרָיו עַל כְּרָחוֹ, וְאֶפְלוֹ מִנְּוִה הַיְּפָה לְנְוִה הָרַע, וְאֶפְלוֹ מַעִיר שְׂרַבָּה יִשְׂרָאֵל לְעִיר שְׂרַבָּה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים: וְאִין הַכָּל מוֹצִיאִין. וְאִין מוֹצִיאִין שׁוֹם אָדָם: אֶחָד הָאֲנָשִׁים וְאֶחָד הַנְּשִׁים. אִם הוּא אוֹמֵר לְעֵלוֹת וְהִיא אוֹמְרַת שְׂלֵא לְעֵלוֹת, תִּצֵּא בְּלֹא כְּתֻבָּה. וְאִם הִיא אוֹמְרַת לְעֵלוֹת וְהוּא אוֹמֵר שְׂלֵא לְעֵלוֹת, יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה: קְפוּטְקִיא. הִיא כְּפִתוֹר. וְקוֹרִין לָהּ בְּעֶרְבֵי דְמַא"ת. וּמַעוֹתֶיהָ גְּדוֹלוֹת וְשׁוֹקְלוֹת יוֹתֵר מִשְׂל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוֹם דְּכְתֻבַּת אִשָּׁה מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים, הִקְלוּ בָּהּ לְפָרַע אוֹתָהּ בְּפָחוֹת שְׂבִמְעוֹת. וְרָבֵן שְׂמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל סָבַר כְּתֻבָּה דְּאוֹרִיתָא, וּמִשׁוֹם הַכִּי אֲזִיל בָּהּ לְחַמְרָא [כג]. וְלִית הַלְכְּתָא כְּוִתִּיה: